

ابتکارات چین برای مدیریت نظم آینده جهانی

آذر ۱۴۰۲

مرکز تحلیل
راهبردی و بین الملل

@ISACenter

باسمه تعالی

ابتکارات چین برای مدیریت نظم آینده جهانی

مقدمه

شی جین پینگ، رئیس جمهور چین:

«جهان دستخوش تغییرات بزرگی است که در یک قرن گذشته دیده نشده است». «بشر در عصر تحولات اساسی و همچنین دگرگونی و تغییر عمیق است».^۱

این جملات به سرفصل سخنان بسیاری از مقامات و رهبران چین در سال‌های اخیر تبدیل شده است. چین پیوسته تکرار می‌کند که «چه بلایی سر دنیا آمده است؟ راه پیش روی بشریت چیست؟»^۲ و از آن‌ها به عنوان «پرسش‌های زمانه ما» یاد می‌کند.

شی جین پینگ، رئیس جمهور چین، در سال ۲۰۲۱ در سخنرانی خود در مجمع بوآئو^۳ با موضوع «جهان در حال تغییر»، اشاره می‌کند که «کسری حکمرانی، کسری اعتماد، کسری توسعه و کسری صلح»^۴ چهار خلا و کمبود در حال رشدی هستند که جهان ما و بشریت با آن رو به روست.^۵

چین به‌عنوان قدرت در حال رشد جهانی، می‌خواهد خود را با تغییرات سریع و بزرگ در حال وقوع جهان وفق دهد و نقش جهانی‌تری را برای هدایت جامعه بین‌الملل از طریق مدیریت این چالش‌ها بر عهده بگیرد. او معتقد است که در این جهان پرآشوب که مدیریت غربی نتوانسته است چالش‌های آن را حل کند، روش چینی پاسخ به «پرسش‌های زمانه» ماست. پکن از طریق مجموعه‌ای از ابتکارات و پیشنهادات به این تحولات در حال وقوع پاسخ می‌دهد و روشن کرده است که می‌خواهد شاهد یک اصلاح کلی در حکمرانی جهانی باشد.

---

۱. متن سخنرانی شی در مقر سازمان ملل در ژنو

http://www.xinhuanet.com/english/19/01-2017/c_135994707.htm

۲. همان

۳. the Boao Forum for Asia. مجمع آسیایی بوآئو سال ۲۰۰۱ میلادی با هدف ارتقای فرایند یکپارچگی اقتصاد منطقه‌ای و نزدیکتر کردن کشورهای آسیا در اهداف توسعه ایجاد شد. طبق اساسنامه، مجمع آسیایی بوآئو بستری برای گفتگوی چهره‌های سیاسی، رهبران تجاری، دانشگاهیان و شخصیت‌های معروف محافل آسیایی می‌باشد. ماموریت مجمع ایجاد انگیزه برای توسعه آسیا و جهان است. بوآئو از مجمع جهانی اقتصاد که سالانه در داووس، سوئیس برگزار می‌شود، الگوبرداری شده است.

۴. governance deficit, trust deficit, development deficit, and peace deficit.

۵. speech by Chinese President Xi Jinping at the opening ceremony of the Boao Forum for Asia Annual Conference 2021.

http://ft.china-embassy.gov.cn/fta/xwdt/202104/t8987677_20210420.htm

در سال ۲۰۱۷، شی در مقر سازمان ملل در ژنو یک مفهوم کلیدی را برای دستور کار بین‌المللی چین معرفی کرد. او خواستار ساخت «جامعه‌ای از آینده مشترک برای نوع بشر»^۶ شد که زمینه را برای پیشبرد چشم‌انداز استراتژیک او فراهم کرد. در طی دو سال گذشته چین سه طرح «ابتکار امنیت جهانی»، «ابتکار توسعه جهانی» و «ابتکار تمدن جهانی» را در ذیل آن طرح معرفی کرده است. رهبران چین این ابتکارات را به عنوان راه‌حل‌های جدید، که شدیداً مورد نیاز است و برتر از راه‌حل‌های ناکارآمد نظم فعلی است برای مشکلات جهان تجویز می‌کنند.

در ابتدا ما این طرح‌ها را با اولویتی که چین آن‌ها را در طول زمان مطرح کرده است بررسی می‌کنیم. سپس با دیدن برخی ویژگی‌های شاخص این ابتکارات، به بیان عمده نگرانی‌هایی که تحلیل‌گران غربی از آن کرده‌اند می‌پردازیم. اینکه این ابتکارات چه قدر می‌توانند در روند تحولات پیش‌رو اثرگذار باشند؟ و یا چه قدر می‌تواند با نظم مطلوب ما همسو باشند؟ و در پی آن مواضع ما نسبت به آن‌ها باید چگونه باشد؟ نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر و موشکافانه‌تر ابتکارات و سیاست‌های چین است.

ابتکار توسعه جهانی

در ۲۱ سپتامبر ۲۰۲۱، رئیس‌جمهور چین شی جین‌پینگ در جلسه عمومی هفتاد و ششمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل «ابتکار توسعه جهانی» (SDGs for ۲۰۲۳ Global Development Initiative – Building on Srotnger, Greener and Health Global Development) را در سخنرانی خود با عنوان «تقویت اعتماد و غلبه مشترک بر مشکلات برای ساختن جهانی بهتر» مطرح کرد.^۷

این طرح در بحبوحه درگیری جهان با همه‌گیری کوید-۱۹ و مشکلات ناشی از آن اعلام شد. در ژوئن ۲۰۲۲، شی توضیح داد که «ابتکار توسعه جهانی» در زمانی آغاز شد که «اجرای دستور کار ۲۰۳۰ سازمان ملل برای توسعه پایدار با مشکلاتی مواجه است، شکاف شمال-جنوب همچنان افزایش می‌یابد، بحران‌ها در امنیت غذایی و انرژی در حال ظهور هستند و برخی کشورها موضوع توسعه را سیاسی کرده‌اند و آن را به حاشیه برده‌اند. «حیاط کوچکی با حصارهای بلند» ساخته‌اند، حداکثر تحریم‌ها را اعمال کرده‌اند و به تفرقه و تقابل دامن زده‌اند.»^۸

چین، «ابتکار توسعه جهانی» را به عنوان «یک فراخوان برای جلب توجه بیشتر به توسعه و بازگرداندن آن به مرکز دستور کار بین‌المللی» توصیف و اضافه می‌کند که این یک «مسیر سریع» برای ارتقای توسعه است.^۹ گزارش «توسعه جهانی» که «مرکز دانش بین‌المللی توسعه چین» آن را منتشر کرده است می‌گوید: هدف این طرح آن است که مسیری مناسب برای سرعت بخشیدن به اجرای «دستور کار ۲۰۳۰» در اختیار جامعه بین‌المللی قرار دهد.^{۱۰}

۶. community of a shared future for mankind

۷. سخنرانی شی در مجمع عمومی سازمان ملل، سپتامبر ۲۰۲۱

https://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt_665385/zyjh_202109/665391/t9580293_20210922.html

۸. Full Text: Remarks by President Xi Jinping at the High-level Dialogue on Global Development

https://english.www.gov.cn/news/topnews/25/202206/content_WS62b67d89c6d02e533532cbae.html

۹. سخنرانی وانگ یی در مراسم رونمایی از گزارش توسعه جهانی، ژوئن ۲۰۲۲

https://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx_202206/662805/t10706381_20220620.html/

۱۰. http://english.scio.gov.cn/in-depth/22/09-2022/content_78433261.htm

اقدامات اجرایی چین

در سپتامبر ۲۰۲۱، چین «سند مفهومی»^{۱۱} را درباره این ابتکار منتشر و در آن اهداف و اصول خود را تشریح و سپس تلاش کرده است تا ساختارهایی برای اجرایی کردن این ابتکار ایجاد کند.

در ژانویه ۲۰۲۲، چین، به طور رسمی گروه دوستان «ابتکار توسعه جهانی»^{۱۲} را ذیل سازمان ملل راه‌اندازی کرد. یک سال بعد، «ابتکار توسعه جهانی» حمایت بیش از ۱۰۰ کشور و بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی را دریافت کرد و بیش از ۶۰ کشور به گروه دوستان «ابتکار توسعه جهانی» پیوستند. این گروه تاکنون چندین نشست برگزار کرده است.

در نوامبر ۲۰۲۲، چین مرکز ترویج توسعه جهانی را با عنوان «مرکز ترویج آژانس همکاری‌های توسعه بین‌المللی چین»^{۱۳} (CIDCA) برای اجرای «ابتکار توسعه جهانی» و تعمیق همکاری‌های توسعه بین‌المللی ایجاد کرد. هدف این مرکز ایجاد بستری برای هماهنگی منابع و اقدامات، تجمیع کارهای خرد و تبادل نظر برای اجرای «ابتکار توسعه جهانی» (GDI) است.

در ژانویه ۲۰۲۳ نیز چین «شبکه مرکز ارتقای توسعه جهانی»^{۱۴} را افتتاح کرد. این شبکه قرار است یک پلتفرم و پشتیبان برای پیاده‌سازی «ابتکار توسعه جهانی» فراهم کند.^{۱۵}

اصول و اولیتهای ابتکار توسعه جهانی

در سند مفهومی که چین برای این ابتکار منتشر کرده، هشت اصل زیربنایی این طرح را بیان کرده است.

۱) به توسعه به عنوان یک اولویت متعهد باشیم

توسعه کلید اصلی همه مشکلات است و همچنین پیش نیاز حفظ صلح جهانی و حمایت و ارتقای حقوق بشر است. ما باید بر توسعه تمرکز کنیم، توسعه را در هماهنگی سیاست‌های کلان جهانی در اولویت قرار دهیم و مشکلات و چالش‌های برجسته در حاکمیت ملی را از طریق توسعه حل کنیم. این که چین توسعه را زیر بنای حل بسیاری از مشکلات جهانی می‌بیند را باید یک اصل اساسی در نظم مطلوب چینی دید. شی در سخنرانی خود در گفتگوهای سطح بالا برای توسعه بریکس در ژوئن ۲۰۲۲ می‌گوید:

«همانطور که یک ضرب‌المثل چینی باستان می‌گوید: «مردم فقط زمانی که انبار غله پر شود، آداب معاشرت را یاد می‌گیرند؛ و تنها زمانی که سیراب و لباس پوشیده باشند، شرف و شرم را خواهند شناخت. برداشت عمیق من این است که تنها از طریق توسعه مستمر می‌توان رویای مردم برای زندگی بهتر و ثبات اجتماعی را محقق کرد. فقط هنگامی که مردم در سراسر جهان زندگی بهتری داشته باشند، می‌توان رفاه، امنیت و حقوق بشر را به طور مستحکم حفظ کرد.»^{۱۶}

۱۱. https://www.mfa.gov.cn/eng/topics_665678/GDI/wj/202305/P020230511396286957196.pdf

۱۲. the Group of Friends of Global Development Initiative

۱۳. Promotion Center of the China International Development Cooperation Agency (CIDCA)

۱۴. the Global Development Promotion Center Netw

۱۵. گزارش پیشرفت ابتکار توسعه جهانی ۲۰۲۳

<http://ws.china-embassy.gov.cn/eng/xwdt/202306/P020230627414336020074.pdf>

۱۶. https://english.www.gov.cn/news/topnews/25/202206/content_WS62b67d89c6d02e533532cbae.html

۲) به رویکرد مردم محور متعهد باشیم

ما باید بهبود رفاه مردم و تحقق توسعه همه جانبه مردم را نقطه شروع و هدف نهایی کار خود قرار دهیم، اطمینان حاصل کنیم که توسعه برای مردم، توسط مردم است و ثمرات آن با مردم به اشتراک گذاشته می‌شود. ما باید به طور مستمر معیشت مردم را بهبود بخشیم و احساس شادی، سود و امنیت آن‌ها را تقویت کنیم.

۳) به مزایای توسعه برای همه متعهد باشیم، تا هیچ کشور و کسی را پشت سر نگذاریم.

«ما باید تحقق توسعه فراگیر را به نفع همگان ترویج کنیم و بر روی پرداختن به توسعه نابرابر و ناکافی در بین کشورها و درون کشورها تمرکز کنیم. باید به مشکلات توسعه ویژه کشورهای در حال توسعه توجه کنیم تا منافع توسعه به طور عادلانه بین همه کشورها و همه مردم تقسیم شود.»^{۱۷}

«به مسیرهای توسعه که به طور مستقل توسط مردم کشورهای مختلف انتخاب شده‌اند، احترام بگذاریم، به حق همه کشورها برای مشارکت برابر و توسعه برابر احترام بگذاریم، نگرانی‌های توسعه کشورهای در حال توسعه را جدی بگیریم و با اقدامات مشخص، نابرابری را بین و درون کشورها کاهش دهیم.»^{۱۸}

۴) به توسعه مبتنی بر نوآوری متعهد باشیم

نوآوری اولین نیروی محرکه توسعه است. ما باید از فرصت‌های تاریخی دور جدید انقلاب فناوری و صنعتی استفاده کنیم، همکاری‌ها را در زمینه‌هایی مانند کلان داده، 5G و هوش مصنوعی تقویت کنیم. باید موتورهای جدیدی برای بهبود اقتصادی پس از کووید ایجاد کنیم، توسعه جهانی را تسریع کنیم و توسعه جهشی کشورهای در حال توسعه را ارتقا دهیم.

۵) به هماهنگی بین انسان و طبیعت متعهد باشیم

انسان و طبیعت با هم اجتماع زندگی را تشکیل می‌دهند. ما باید به طور فعال به تغییرات آب و هوایی واکنش نشان دهیم، به طبیعت احترام بگذاریم و از طبیعت محافظت کنیم. باید از قوانین ذاتی اکوسیستم پیروی کنیم، به توسعه و حفاظت از محیط زیست اهمیت دهیم، استفاده و بازسازی را هماهنگ کنیم، و تلاش کنیم تا اطمینان حاصل کنیم که توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی جهانی توسط یک محیط زیست محیطی خوب پشتیبانی می‌شود.

«باید انتقال به اقتصاد سبز و کم کربن را تسریع کنیم و به بازیابی و توسعه سبز دست یابیم. چین تلاش خواهد کرد تا قبل از سال ۲۰۳۰ انتشار دی اکسید کربن را به اوج برساند و قبل از سال ۲۰۶۰ به کربن صفر دست یابد. این امر مستلزم تلاش بسیار زیاد است و ما تمام تلاش خود را برای رسیدن به این اهداف به کار خواهیم بست. چین حمایت از سایر کشورهای در حال توسعه را در توسعه انرژی سبز و کم کربن افزایش خواهد داد و پروژه‌های جدید برق با سوخت زغال سنگ را در خارج از کشور نخواهد ساخت.»^{۱۹}

http://www.news.cn/english/22/09-2021/c_1310201230.htm

۱۷. سخنرانی شی در ۷۶مین مجمع عمومی سازمان ملل

https://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt_202206/665393_2649/665385/t10709812_20220624.html

۱۸. سخنرانی شی در گفتگوی سطح بالای بریکس در مورد توسعه جهانی ژوئن ۲۰۲۲

۱۹. سخنرانی شی در ۷۶مین مجمع عمومی سازمان ملل

http://www.news.cn/english/22/09-2021/c_1310201230.htm

۶) عملگرایی^{۲۰}

«ما باید ارتباطات و هماهنگی سیاست‌های توسعه بین‌المللی را تقویت کنیم، اجماع جهانی توسعه را به اقدامات عمل‌گرایانه تبدیل کنیم و با استفاده از مکانیسم‌ها و پلتفرم‌های چندجانبه موجود و از طریق اقدامات فردی و مشترک، به تسریع اجرای دستور کار ۲۰۳۰ و ارتقای توسعه پایدار مشترک جهانی کمک کنیم.»
«ما نیاز به افزایش ورودی در توسعه، پیشبرد بر اساس اولویت همکاری در زمینه کاهش فقر، امنیت غذایی، پاسخ به کوید ۱۹ و واکسن، تامین مالی توسعه، تغییرات آب و هوا و توسعه سبز، صنعتی شدن، اقتصاد دیجیتال و اتصال، در میان سایر زمینه‌ها داریم.»^{۲۱}

۷) هم‌افزایی^{۲۲}

«ما باید هم‌افزایی بین دستور کار ۲۰۳۰ و ابتکاراتی مانند ابتکار کمربند و جاده، دستور کار ۲۰۶۳ اتحادیه آفریقا^{۲۳}، مشارکت جدید برای توسعه آفریقا^{۲۴} و ابتکار در مشارکت برای توسعه آفریقا^{۲۵} را به حداکثر برسانیم. و نقاط قوت سازمان ملل متحد، G۲۰، APEC، BRICS، چین-آسه آن و سایر فرآیندهای همکاری چندجانبه را برای تلاش برای توسعه مشترک جمع‌آوری کنیم.»

۸) تعهد به چندجانبه‌گرایی

«ما باید چندجانبه‌گرایی را عملی کنیم و از سازمان ملل در ایفای نقش هماهنگ کننده در اجرای دستور کار ۲۰۳۰ حمایت کنیم. باید همکاری شمال-جنوب، همکاری جنوب-جنوب را تقویت کنیم و نمایندگی و صدای بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه در حکمرانی جهانی را افزایش دهیم. باید از اصل مشاوره گسترده، مشارکت مشترک و منافع مشترک پیروی کنیم، اقتصاد جهانی باز بسازیم، و برای ایجاد یک محیط توسعه جهانی باز و به هم‌پیوسته با یکدیگر همکاری کنیم.»

اولویت‌های کاری طرح ابتکار توسعه جهانی

چین در مقاله مفهومی خود اولویت‌هایی را برای همکاری‌های «ابتکار توسعه جهانی» اعلام کرده است:

۱- کاهش فقر

۲- امنیت غذایی

۳- پاسخ به بیماری همه‌گیر و واکسن

۴- تامین مالی برای توسعه

۵- تغییرات آب و هوا و توسعه سبز

۲۰. Action-oriented

http://www.news.cn/english/22/09-2021/c_1310201230.htm

۲۲. Synergy

۲۳. Agenda 2063 of the African Union

۲۴. the New Partnership for Africa's Development

۲۵. the Initiative on Partnership for Africa's Development

۲۱. سخنرانی شی در ۷۶مین مجمع عمومی سازمان ملل

۶-صنعتی شدن

۷-اقتصاد دیجیتال

۸-اتصال در عصر دیجیتال^{۲۶}

در ژوئن ۲۰۲۲ چین از ۳۲ اقدام ملموس برای شروع «ابتکار توسعه جهانی» خبر داد. از جمله:

- ۱-تغییر نام «صندوق کمک به همکاری جنوب-جنوب» (تاسیس شده در سال ۲۰۱۵) به «صندوق توسعه جهانی و همکاری جنوب-جنوب»، و افزایش بودجه آن (۱ میلیارد دلار اضافی به علاوه ۳ میلیارد دلار قبلی)
  - ۲-افزایش سرمایه‌گذاری در «صندوق صلح و توسعه چین و سازمان ملل متحد»^{۲۷} (تاسیس شده در سال ۲۰۱۶)
  - ۳-راه اندازی شبکه بین المللی سازمان های غیردولتی برای همکاری های کاهش فقر.
  - ۴-انجام همکاری در زمینه «گمرک هوشمند، مرزهای هوشمند، اتصال هوشمند» برای ارتقای ارتباط بین مسئولین گمرکی و سایر سهامداران در طول زنجیره تأمین.
  - ۵-ترویج برای ایجاد مشارکت جهانی انرژی پاک. چین مجمع بین المللی انتقال انرژی را برگزار خواهد کرد و ایجاد ائتلاف بین المللی برای انتقال انرژی را بررسی خواهد کرد.
  - ۶-پیشبرد مشارکت برای انقلاب صنعتی جدید برای کمک به بهبود ظرفیت کشورهای در حال توسعه برای استفاده از فرصت های به وجود آمده توسط انقلاب صنعتی چهارم.
  - ۷-راه اندازی یک طرح ماهواره ای توسعه پایدار، توسعه و به اشتراک گذاری داده ها و اطلاعات برای نظارت بر اهداف توسعه پایدار.
  - ۸-چین اعلام کرد که شش مجموعه داده توسعه پایدار از جمله در مورد زمین های قابل کشت و جنگل های جهان را به سازمان ملل اهدا خواهد کرد. این امر پشتیبانی داده‌ای را برای تحقق اهداف توسعه پایدار در مورد امنیت غذایی و حفاظت از اکوسیستم زمینی فراهم می‌کند.
  - ۹-ایجاد ۱۰۰۰ فرصت آموزشی توسط چین برای سایر کشورهای در حال توسعه برای تسهیل بهبود اقتصادی و توسعه اجتماعی پس از کووید.
  - ۱۰-راه اندازی یک اقدام افزایش تولید مواد غذایی^{۲۸}، برای افزایش تولید کشاورزی و همکاری فنی بین چین و سایر کشورهای در حال توسعه برای کمک به بهبود ظرفیت تولید مواد غذایی آنها و افزایش خودکفایی غذایی و...^{۲۹}
- گزارش پیشرفت‌های «ابتکار توسعه جهانی» ۲۰۲۳، اقدامات فعلی چین برای اجرایی کردن این ابتکار را به تفصیل توضیح داده است.^{۳۰}

۲۶. سند مفومی ابتکار توسعه جهانی

https://www.mfa.gov.cn/eng/topics_665678/GDI/wj/202305/P020230511396286957196.pdf

۲۷. United Nations Peace and Development Trust Fund

۲۸. Food Production Enhancement Action

۲۹. سخنرانی شی در گفتگوی سطح بالا در مورد توسعه جهانی، ژوئن ۲۰۲۲

https://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt_202206/665393_2649/665385/t10709812_20220624.html

سخنرانی وانگ یی در اجلاس وزارتی گروه دوستان ابتکار توسعه جهانی ۲۰۲۲-۲۰۰۹-۲۱

https://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx_202209/662805/t10769721_20220922.html

۳۰. Progress Report on the Global Development Initiative 2023

<http://ws.china-embassy.gov.cn/eng/xwtdt/202306/P020230627414336020074.pdf>

قدمات اجرایی چین

«ابتکار امنیت جهانی» (Global Security Initiative (GSI)) را اولین بار در ۲۱ آوریل ۲۰۲۲ شی جین پینگ در جریان کنفرانس سالانه «مجمع آسیایی بوآئو» در سخنرانی با عنوان «برخاستن از چالش‌ها و ساختن آینده‌ای روشن از طریق همکاری» مطرح کرد. این طرح در مدت کوتاهی پس از شروع جنگ میان روسیه و اوکراین ارائه شد. وانگ‌یی، وزیر خارجه چین اهمیت آن را در حفظ صلح جهانی و جلوگیری از درگیری‌ها و جنگ‌ها، و حمایت از چندجانبه‌گرایی بیان کرده است.^{۳۱}

در ۲۱ فوریه ۲۰۲۳، همزمان با روزهای سالگرد شروع درگیری میان روسیه و اوکراین و ارائه طرح ۲۰ ماده‌ای چین برای صلح میان آن‌ها، چین سند مفهومی^{۳۲} درباره «ابتکار امنیت جهانی» منتشر کرد که در آن، اصول، اولویت‌ها و بستری‌های این ابتکار را تشریح می‌کند.

مفاهیم و اصول کلی

در سند مفهومی منتشر شده شش اصل به عنوان زیر بنای این ابتکار چینی مطرح شده است.

تعهد به چشم‌انداز امنیت مشترک، فراگیر، تعاونی و پایدار^{۳۳}

«در سال ۲۰۱۴، رئیس جمهور شی جین پینگ چشم‌انداز جدیدی را برای امنیت مشترک، فراگیر، تعاونی و پایدار آغاز کرد که به طور گسترده توسط جامعه بین‌المللی به رسمیت شناخته شد و مورد حمایت قرار گرفته است. ماهیت این دیدگاه جدید از امنیت، حمایت از مفهوم امنیت مشترک، احترام و حفظ امنیت هر کشور است. یک رویکرد جامع که امنیت در هر دو حوزه سنتی و غیر سنتی را حفظ می‌کند و حاکمیت امنیتی را به روشی هماهنگ تقویت می‌کند؛ به همکاری، ایجاد امنیت از طریق گفتگوهای سیاسی و مذاکرات صلح آمیز متعهد است؛ و امنیت پایدار و حل منازعات را از طریق توسعه و از بین بردن بستر ناامنی پیگیری می‌کند. ما بر این باوریم که امنیت تنها زمانی محکم و پایدار خواهد بود که مبتنی بر اخلاق، عدالت و ایده‌های درست باشد.»

تعهد به برابری حاکمیت و عدم مداخله در امور داخلی

«برابری حاکمیت و عدم مداخله در امور داخلی از اصول اساسی حقوق بین‌الملل و اساسی‌ترین هنجارهای حاکم بر روابط بین‌الملل معاصر است. ما معتقدیم که همه کشورها، بزرگ یا کوچک، قوی یا ضعیف، غنی یا فقیر، اعضای برابر جامعه بین‌المللی هستند. در امور داخلی آنها هیچ مداخله خارجی نباید باشد، باید به حاکمیت و حیثیت آن‌ها احترام گذاشته شود و حق آنها برای انتخاب مستقل نظام‌های اجتماعی و مسیرهای توسعه باید حفظ شود. استقلال و برابری حاکمیتی باید حفظ شود و باید تلاش کرد تا همه کشورها از برابری در حقوق، قوانین و فرصت‌ها برخوردار شوند.»

۳۱. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/how-beijings-newest-global-initiatives-seek-to-remake-the-world-order/>

۳۲. The Global Security Initiative Concept Paper
https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjbxw/202302/t11028348_20230221.html

۳۳. common, comprehensive, cooperative and sustainable security

پایندی به اهداف و اصول منشور ملل متحد متعهد

«اهداف و اصول منشور سازمان ملل متضمن تأمل عمیق مردم سراسر جهان در مورد درس‌های تلخ دو جنگ جهانی است. آنها طرح نهادی بشریت برای امنیت جمعی و صلح پایدار هستند. رویارویی‌ها و بی‌عدالتی‌های مختلف در جهان امروز به دلیل قدیمی بودن اهداف و اصول منشور ملل متحد نیست، بلکه به این دلیل است که به طور مؤثر حفظ و اجرا نمی‌شوند. ما از همه کشورها می‌خواهیم که چندجانبه‌گرایی واقعی را تمرین کنند. از اقتدار سازمان ملل متحد و جایگاه آن به عنوان پلت فرم اصلی برای حاکمیت امنیت جهانی حمایت کنند. نظم بین‌المللی مبتنی بر حقوق بین‌الملل و هنجارهای اساسی روابط بین‌الملل مبتنی بر منشور ملل متحد را قاطعانه حفظ کنند. ذهنیت جنگ سرد، یکجانبه‌گرایی، رویارویی بلوکی و هژمونیک با روح منشور ملل متحد در تضاد است و باید در برابر آن مقاومت کرد و آن را رد کرد.»

نگرانی‌های امنیتی مشروع همه کشورها را جدی بگیرید

«همه کشورها از نظر منافع امنیتی برابر هستند. نگرانی‌های امنیتی مشروع و معقول همه کشورها باید جدی گرفته شود و به درستی مورد توجه قرار گیرد، نه اینکه مدام نادیده گرفته شود یا به طور سیستمی به چالش کشیده شود. هر کشوری در حالی که امنیت خود را دنبال می‌کند، باید نگرانی‌های امنیتی منطقی دیگران را نیز در نظر بگیرد. ما از اصل «امنیت تفکیک ناپذیر»^{۳۴} دفاع می‌کنیم و از تقسیم‌ناپذیری بین امنیت فردی و امنیت مشترک، بین امنیت سنتی و امنیت غیرسنتی، بین حقوق امنیتی و تعهدات امنیتی، و بین امنیت و توسعه دفاع می‌کنیم. باید یک ساختار امنیتی متعادل، مؤثر و پایدار وجود داشته باشد تا امنیت جهانی و امنیت مشترک تحقق یابد.»

به حل مسالمت‌آمیز اختلاف‌ها و مشاجره‌ها^{۳۵} بین کشورها از طریق گفتگو و مشورت متعهد باشید.

«جنگ و تحریم هیچ راه حل اساسی برای مشاجره‌ها نیست. تنها گفتگو و مشورت در حل اختلافات مؤثر است. ما از کشورها می‌خواهیم ارتباطات استراتژیک را تقویت کنند، اعتماد امنیتی متقابل را تقویت کنند، تنش‌ها را کاهش دهند، اختلافات را مدیریت کنند و علل اصلی بحران‌ها را از بین ببرند. کشورهای بزرگ باید عدالت را رعایت کنند، مسئولیت‌های خود را انجام دهند، از مشورت در شرایط برابر حمایت کنند، و گفتگوها برای صلح را تسهیل کنند، در پرتو نیازها و اراده کشورهای مربوطه نقش خوبی داشته باشند و میانجیگری کنند. جامعه بین‌الملل باید از همه تلاش‌های مساعد برای حل و فصل مسالمت‌آمیز بحران‌ها حمایت کند و طرف‌های متخاصم را برای ایجاد اعتماد، حل و فصل اختلافات و ارتقای امنیت از طریق گفتگو تشویق کند. سوء استفاده از تحریم‌های یکجانبه و مداخله فراتر از حوزه صلاحیت قضایی^{۳۶} مشکلی را حل نمی‌کند، بلکه مشکلات و پیچیدگی‌های بیشتری را ایجاد می‌کند.»

۳۴. principle of indivisible security

۳۵. differences and disputes between countries

۳۶. long-arm jurisdiction

در ادامه سند مفهومی «ابتکار امنیت جهانی» چین خاطر نشان می‌کند که «این شش تعهد به هم پیوسته و متقابلاً تقویت‌کننده هستند و یک کل ارگانیک از وحدت دیالکتیکی می‌باشند. در این میان، چشم انداز امنیت مشترک، فراگیر، تعاونی و پایدار راهنمایی‌های مفهومی را ارائه می‌دهد. احترام به حاکمیت و تمامیت ارضی همه کشورها مقدمه اساسی است. پایبندی به اهداف و اصول منشور ملل متحد یک معیار اولیه است. جدی گرفتن نگرانی‌های امنیتی مشروع همه کشورها یک اصل مهم است، حل مسالمت آمیز مشاجره‌ها و اختلافات بین کشورها از طریق گفت‌وگو و مشورت یک انتخاب ضروری است. و حفظ امنیت در هر دو حوزه سنتی و غیرسنتی یک نیاز ذاتی است.»

اولویتهای ابتکار امنیت جهانی

سند مفهومی چین همچنین ۲۰ اولویت همکاری را در میان راهبردهای بیان شده، جغرافیای مختلف و موضوعات امنیتی مختلف طرح می‌کند. برخی اولویت‌های عنوان شده به شرح زیر است:

۱- مشارکت فعال در تدوین دستور کار جدید برای صلح^{۳۷} و سایر پیشنهادات دبیر کل سازمان ملل که در «دستور کار مشترک ما»^{۳۸} مطرح شده است. از تلاش‌های سازمان ملل برای تقویت پیشگیری از درگیری‌ها و استفاده کامل از معماری صلح‌ساز^{۳۹} برای کمک به دولت‌های پس از جنگ در ایجاد صلح حمایت کنید. از صندوق فرعی صلح و امنیت دبیرکل سازمان ملل متحد در صندوق اعتماد صلح و توسعه چین و سازمان ملل متحد^{۴۰} استفاده کنید و از نقش بزرگتر سازمان ملل در امور امنیت جهانی حمایت کنید.

۲- هماهنگی و تعامل صحیح بین کشورهای بزرگ و ایجاد یک رابطه مهم کشوری با همزیستی مسالمت آمیز، ثبات کلی و توسعه متوازن را ترویج کنید. کشورهای بزرگ به‌طور ویژه مسئولیت مهم حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را بر عهده دارند. از کشورهای بزرگ بخواهید که در احترام به برابری، حسن نیت، همکاری و حاکمیت قانون، و در رعایت منشور سازمان ملل و قوانین بین‌المللی الگو باشند. به احترام متقابل، همزیستی مسالمت آمیز و همکاری برد-برد پایبند باشند، به خط پایانی بدون درگیری و عدم تقابل پایبند باشند، ضمن حفظ تفاوت‌ها، به دنبال زمینه‌های مشترک باشند و اختلافات را مدیریت کنند.

۳۷. New Agenda for Peace
<https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/our-common-agenda-policy-brief-new-agenda-for-peace-en.pdf>

۳۸. Our Common Agenda by the UN Secretary-General
<https://www.un.org/en/common-agenda>

۳۹. peace-building architecture
https://www.un.org/peacebuilding/sites/www.un.org.peacebuilding/files/documents/pbso_architecture_flyer.pdf

۴۰. Sub-Fund of the China-UN Peace and Development Trust Fund

۳- قاطعانه از این اجماع حمایت کنید که «یک جنگ هسته‌ای را نمی‌توان پیروز کرد و هرگز نباید در آن جنگید». از بیانیه مشترک در مورد جلوگیری از جنگ هسته‌ای و اجتناب از مسابقات تسلیحاتی که توسط رهبران پنج کشور دارای سلاح هسته‌ای در ژانویه ۲۰۲۲ صادر شد، پیروی کنید. گفتگو و همکاری بین کشورهای دارای سلاح هسته‌ای برای کاهش خطر جنگ هسته‌ای را تقویت کنید. از رژیم بین‌المللی منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای مبتنی بر معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT) حفاظت کنید و فعالانه از تلاش‌های کشورهای مناطق مربوطه برای ایجاد مناطق عاری از سلاح هسته‌ای حمایت کنید. همکاری‌های بین‌المللی در زمینه امنیت هسته‌ای، به منظور ایجاد یک سیستم امنیت هسته‌ای بین‌المللی منصفانه، مشارکتی و متقابل ترویج کنید.

۴- اجرای کامل قطعنامه «ارتقای همکاری‌های بین‌المللی در زمینه استفاده‌های صلح آمیز»^{۴۱} در زمینه امنیت بین‌المللی مصوب هفتاد و ششمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد.

۵- تحت چارچوب‌هایی مانند کمیته ۱۵۴۰ شورای امنیت سازمان ملل متحد، کنوانسیون سلاح‌های شیمیایی (CWC) و کنوانسیون سلاح‌های بیولوژیکی (BWC) همکاری کنید. ممنوعیت کامل و انهدام کامل سلاح‌های کشتار جمعی را ترویج کنید. و ظرفیت همه کشورها در زمینه‌هایی از جمله کنترل صادرات منع اشاعه، امنیت زیستی و حفاظت در برابر سلاح‌های شیمیایی را افزایش دهید. از فرآیند کنترل تسلیحات متعارف جهانی حمایت کنید. از همکاری میان چین، آفریقا و اروپا در زمینه کنترل سلاح‌های کوچک و سبک با فرض احترام به اراده آفریقا حمایت کنید.

۶- حل و فصل سیاسی مسائل بین‌المللی و منطقه‌ای را ترویج دهید. کشورهای مربوطه را تشویق کنید تا بر اختلافات فائق آیند و نقاط داغ را از طریق گفتگو و ارتباط صریح حل کنند. از جامعه بین‌المللی برای مشارکت سازنده در حل و فصل سیاسی کانون‌ها- با فرض عدم مداخله در امور داخلی، از طریق تسهیل گفتگوهای صلح، با انصاف و عملی بودن به عنوان نگرش اصلی، و پیروی از رویکرد پرداختن به علل ریشه‌ای- حمایت کنید. از حل و فصل سیاسی موضوعات کانونی مانند بحران اوکراین از طریق گفتگو و مذاکره حمایت کنید.

۷- از سازوکار و معماری همکاری امنیتی منطقه‌ای با محوریت ASEAN پشتیبانی کنید و آن را بهبود دهید. به روش ASEAN برای ایجاد اجماع و انطباق با سطح آسایش یکدیگر برای تقویت بیشتر گفتگوهای امنیتی و همکاری بین کشورهای منطقه پایبند باشید. از تلاش‌ها برای ارتقای همکاری در زمینه‌های امنیتی غیرسنجی تحت چارچوب «همکاری لنگانگ - مکونگ»^{۴۲} حمایت کنید، پروژه‌های همکاری مرتبط تحت صندوق ویژه LMC اجرا کنید و برای ایجاد یک منطقه آزمایشی برای «ابتکار امنیت جهانی» برای حفظ مشترک صلح و ثبات منطقه‌ای تلاش کنید.

۴۱. the resolution of Promoting International Cooperation on Peaceful Uses

۴۲. Lancang-Mekong Cooperation (LMC)

۸- در منطقه خاورمیانه از اجرای طرح پنج ماده‌ای که چین در سال ۲۰۲۱ برای صلح و ثبات در خاورمیانه پیشنهاد کرده^{۴۳} حمایت کنید. این طرح «حمایت از احترام متقابل، حمایت از برابری و عدالت، تحقق عدم اشاعه، تقویت مشترک امنیت جمعی و تسریع در همکاری های توسعه به منظور ایجاد چارچوب مشترک امنیتی جدید در خاورمیانه» را پیگیری می‌کند. همچنین از حرکت مثبت و تلاش‌های کشورهای خاورمیانه برای تقویت گفت‌وگو و بهبود روابط خود، انطباق با نگرانی‌های امنیتی منطقی همه طرف‌ها، تقویت نیروهای داخلی برای حفظ امنیت منطقه، و حمایت از اتحادیه کشورهای عربی (LAS) و سایر سازمان‌های منطقه‌ای که نقش سازنده‌ای در این زمینه ایفا کنند حمایت کنید. در مسئله فلسطین، «جامعه بین‌الملل باید گام‌های عملی برای پیشبرد راه‌حل دو کشوری برای مسئله فلسطین بردارد و کنفرانس بین‌المللی صلح بزرگ‌تر، معتبرتر و تأثیرگذارتر تشکیل دهد تا در زمان کوتاهی به راه‌حلی عادلانه برای مسئله فلسطین دست یابد.»

۹- از تلاش‌های کشورهای آفریقایی، اتحادیه آفریقا و سازمان‌های زیرمنطقه‌ای برای حل مناقشات منطقه‌ای، مبارزه با تروریسم حمایت کنید. و از جامعه بین‌المللی بخواهید که حمایت مالی و فنی از عملیات ضد تروریسم تحت رهبری آفریقا ارائه کند، و از کشورهای آفریقایی در تقویت توانایی آنها برای حفظ صلح به طور مستقل حمایت کند. از رسیدگی به مشکلات آفریقا به روش آفریقایی حمایت کنید، حل و فصل مسالمت آمیز نقاط درگیری در شاخ آفریقا، ساحل، منطقه دریاچه‌های بزرگ^{۴۴} و مناطق دیگر را ترویج کنید. چشم انداز صلح و توسعه در شاخ آفریقا^{۴۵} را به طور فعال اجرا کنید، نهادینه سازی کنفرانس صلح، حکومت و توسعه شاخ چین-شاخ آفریقا^{۴۶} را ترویج دهید، و فعالانه برای راه اندازی پروژه های آزمایشی همکاری کار کنید.

۱۰- از کشورهای آمریکای لاتین و کارائیب در اجرای فعالانه تعهدات مندرج در اعلامیه «آمریکای لاتین و کارائیب به عنوان منطقه صلح»^{۴۷} حمایت کنید. از جامعه کشورهای آمریکای لاتین^{۴۸} و کارائیب و سایر سازمان‌های منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای در ایفای نقش فعال در حفظ صلح و امنیت منطقه‌ای و مدیریت صحیح نقاط حساس منطقه حمایت کنید.

۱۱- به وضعیت خاص و نگرانی‌های مشروع کشورهای جزیره‌ای اقیانوس آرام در خصوص تغییرات آب و هوایی، بلایای طبیعی و سلامت عمومی به طور ویژه توجه کنید، از تلاش‌های کشورهای جزیره‌ای اقیانوس آرام برای مقابله با چالش‌های جهانی حمایت کنید، و از کشورهای جزیره‌ای در اجرای استراتژی ۲۰۵۰ قاره آبی اقیانوس آرام حمایت کنید. تامین مواد، منابع مالی و استعدادها برای کمک به کشورهای جزیره‌ای برای بهبود توانایی شان در مقابله با تهدیدات امنیتی غیرسنجی افزایش دهید.

۴۳. the five-point proposal on realizing peace and stability in the Middle East

۴۴. Horn of Africa, the Sahel, the Great Lakes region

۴۵. Outlook on Peace and Development in the Horn of Africa

۴۶. the China-Horn of Africa Peace, Governance and Development Conference

۴۷. the Proclamation of Latin America and the Caribbean as a Zone of Peace

۴۸. the Community of Latin American and Caribbean States

۱۲- گفتگو و تبادل و همکاری عملی دریایی را تقویت کنیم، اختلافات دریایی را به درستی مدیریت کنیم، و برای مقابله با جنایات فراملی در دریا از جمله دزدی دریایی و سرقت مسلحانه با یکدیگر همکاری کنیم تا به طور مشترک از صلح و آرامش دریایی و امنیت خطوط دریایی محافظت شود. از کشورهای بالادست و پایین دست در امتداد رودخانه‌های فرامرزی دعوت می‌شود تا فعالانه در همکاری‌های بین‌المللی شرکت کنند، اختلافات مربوطه را از طریق گفتگو و مشورت حل کنند، از ایمنی حمل و نقل در رودخانه‌های فرامرزی اطمینان حاصل کنید، از منابع آب به طور منطقی استفاده کنید و آن‌ها را حفاظت کنید، و از محیط زیست رودخانه‌های فرامرزی حفاظت کنید.

۱۳- نقش سازمان ملل به عنوان هماهنگ کننده مرکزی در مبارزه جهانی علیه تروریسم تقویت کنید. از جامعه بین‌المللی در اجرای کامل قطعنامه‌های مجمع عمومی سازمان ملل متحد و شورای امنیت برای مبارزه با تروریسم حمایت کنید، و به طور مشترک همه سازمان‌ها و افراد تروریستی را که توسط شورای امنیت تعیین شده‌اند سرکوب کنید. منابع جهانی بیشتری برای مبارزه با تروریسم به کشورهای در حال توسعه برای ارتقای ظرفیت‌های ضد تروریسم آنها ارسال کنید. با پیوند دادن تروریسم با هر کشور، گروه قومی یا مذهبی خاصی مخالفت کنید. مطالعات و پاسخ به تأثیر فناوری‌های نوظهور بر تلاش‌های جهانی ضد تروریسم را افزایش دهید.

۱۴- همکاری‌های بین‌المللی در زمینه امنیت اطلاعات را عمیق‌تر کنید. چین ابتکار جهانی در مورد امنیت داده‌ها را مطرح کرده است و خواستار تلاش‌های مشترک برای تدوین قوانین جهانی در مورد حاکمیت دیجیتال است که منعکس کننده اراده و احترام به منافع همه طرف‌ها باشد. ابتکار همکاری چین- اتحادیه کشورهای عربی در مورد امنیت داده‌ها و ابتکار همکاری امنیت داده چین+آسیای مرکزی را دنبال کنید، به طور مشترک به تهدیدات سایبری مختلف رسیدگی کنید، و برای ایجاد یک سیستم حکمرانی جهانی در فضای سایبری با مشخصه‌های باز بودن و شمولیت، عدالت و انصاف، امنیت و ثبات، نشاط و سرزندگی تلاش کنید.

۱۵- حاکمیت امنیت بین‌المللی بر هوش مصنوعی (AI) و سایر فناوری‌های نوظهور و پیشگیری و مدیریت خطرات امنیتی بالقوه را تقویت کنید. چین اسنادی را در تبیین موضع خود در مورد تنظیم برنامه‌های نظامی و تقویت حکمرانی اخلاقی هوش مصنوعی منتشر کرده است و آماده است تا ارتباطات و تبادلات با جامعه بین‌المللی را در مورد حاکمیت امنیت هوش مصنوعی تقویت کند، ایجاد یک مکانیسم بین‌المللی با مشارکت گسترده را ترویج کند و چارچوب‌های حاکمیتی، استانداردها و هنجارهای مبتنی بر اجماع گسترده را توسعه دهد.

۱۶- مدیریت ریسک امنیت زیستی را تقویت کنید. مشترکاً از تحقیقات مسئولانه علوم زیستی حمایت کنید و همه ذینفعان را تشویق کنید تا به دستورالعمل‌های امنیت زیستی تیانجین برای کدهای رفتار برای دانشمندان به صورت داوطلبانه مراجعه کنند.

۱۷- همکاری‌های بین‌المللی در زمینه فضای ماورای جو و حفاظت از نظم بین‌المللی در فضای ماورای جو که توسط قوانین بین‌المللی حمایت می‌شود، را تقویت کنیم. به حق برابر همه کشورها برای استفاده مسالمت‌آمیز از فضا احترام بگذاریم و آن را تضمین کنیم. قاطعانه تسلیح و مسابقه تسلیحاتی در فضا را رد کنید و از مذاکره و نتیجه‌گیری یک سند حقوقی بین‌المللی در مورد کنترل تسلیحات در فضا حمایت کنید.

۱۸- از سازمان جهانی بهداشت در ایفای نقش پیشرو در حکمرانی جهانی در بهداشت عمومی حمایت می‌کنیم.

۱۹- از امنیت جهانی غذا و انرژی حفاظت کنید. اقدام‌ها برای حفظ عملکرد روان تجارت بین‌المللی کشاورزی را هماهنگ کنید، از تولید پایدار غلات و زنجیره‌های تامین روان اطمینان حاصل کنید، و از سیاسی‌کردن و تسلیحاتی کردن مسائل امنیت غذایی اجتناب کنید. هماهنگی سیاست بین‌المللی انرژی را تقویت کنید، یک محیط امن و باثبات برای تضمین حمل و نقل انرژی و حفظ ثبات بازار جهانی انرژی و قیمت انرژی ایجاد کنید.

۲۰- کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه جرایم سازمان یافته فراملی را کامل و موثر اجرا کنید. همه کشورها را تشویق کنید تا معاهدات، کنوانسیون‌ها یا موافقت‌نامه‌های بین‌المللی را منعقد کنند یا به آنها بپیوندند یا ترتیبات سازمانی برای مبارزه با جنایات فراملی انجام دهند. از سه کنوانسیون بین‌المللی کنترل مواد مخدر سازمان ملل حمایت کنید. از سیستم بین‌المللی کنترل مواد مخدر حفاظت کنید.

۲۱- از همکاری بین کشورها برای رسیدگی به تغییرات آب و هوایی و حفظ زنجیره تامین و صنعتی پایدار و هموار و تسریع در اجرای دستور کار ۲۰۳۰ سازمان ملل برای توسعه پایدار به منظور ارتقای امنیت پایدار از طریق توسعه پایدار حمایت کنید.

بسترها و مکانیسم‌های همکاری

سند مفهومی منتشر شده همچنین مکانیسم‌هایی را برای اجرایی کردن این ابتکار پیشنهاد می‌دهد.

۱- شرکت در گفتگوها و ارتباطات گسترده در مورد صلح و امنیت در مجمع عمومی، کمیته‌های مربوطه سازمان ملل متحد، شورای امنیت، نهادهای مربوطه، و سایر سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و ارائه ابتکارات و پیشنهادات مشترک برای ایجاد اجماع در جامعه بین‌المللی برای رسیدگی به چالش‌های امنیتی.

۲- از نقش‌های سازمان همکاری شانگهای، همکاری بریکس، کنفرانس تعامل و اقدامات اعتمادسازی در آسیا، سازوکار «چین + آسیای مرکزی» و مکانیسم‌های مربوطه همکاری آسیای شرقی استفاده کنید و همکاری امنیتی را به صورت تدریجی برای دستیابی به موفقیت انجام دهید.

ایجاد یک پلتفرم گفت‌وگوی چندجانبه در منطقه خلیج فارس را ترویج کنید. سازوکارهای هماهنگ کننده و همکاری مانند «نشست وزیران امور خارجه کشورهای همسایه افغانستان» و «کنفرانس صلح، حکومت داری و توسعه چین-شاخ آفریقا» برای ارتقای صلح و ثبات منطقه‌ای و جهانی ایجاد کنید.

۳-کنفرانس‌های سطح بالا در مورد «ابتکار امنیت جهانی» در زمان مناسب برای تقویت ارتباطات سیاستی در زمینه امنیت، ترویج گفتگو و همکاری بین‌دولتی، و تقویت بیشتر هم‌افزایی در جامعه بین‌المللی برای رسیدگی به چالش‌های امنیتی برگزار کنید.

۴-از مجمع صلح و امنیت چین و آفریقا^{۴۹}، مجمع امنیت خاورمیانه^{۵۰}، مجمع شیانگشان پکن^{۵۱}، مجمع جهانی همکاری امنیت عمومی^{۵۲} (Lianyungang) و دیگر پلتفرم‌های گفتگوی بین‌المللی برای تعمیق تبادلات و همکاری در زمینه امنیت حمایت کنید. از ایجاد انجمن‌های امنیتی جهانی بیشتر برای فراهم کردن بسترهای جدید برای دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، اتاق‌های فکر و سازمان‌های اجتماعی حمایت کنید تا از مزایای خود استفاده کنند و در حاکمیت امنیت جهانی مشارکت کنند.

۵-پلتفرم‌ها و مکانیسم‌های بین‌المللی بیشتر برای تبادل و همکاری در رسیدگی به چالش‌های امنیتی در زمینه‌هایی مانند مبارزه با تروریسم، امنیت سایبری، امنیت زیستی و فناوری‌های نوظهور، با در نظر گرفتن بهبود ظرفیت حاکمیتی در حوزه امنیت غیر سنتی بسازید. تبادلات و همکاری بیشتر بین آکادمی‌های نظامی و پلیس در سطح دانشگاه را تشویق کنید. چین مایل است در پنج سال آینده ۵۰۰۰ فرصت آموزشی برای سایر کشورهای در حال توسعه برای آموزش متخصصان برای رسیدگی به مسائل امنیتی جهانی فراهم کند.

ابتکار تمدن جهانی

در مارس ۲۰۲۳ چین «ابتکار تمدن جهانی» (Global Civilization Initiative (GCI)) را به دو ابتکار قبلی اضافه کرد. شی در سخنرانی در نشست گفت‌وگو بین حزب کمونیست چین (CPC) و سایر احزاب سیاسی جهان^{۵۳} در ۱۶ مارس ۲۰۲۳ که به طور مجازی توسط چین برگزار شده بود از این ابتکار سخن گفت. او در این سخنرانی می‌گوید که «روند مدرنیزاسیون بشریت بار دیگر به دوراهی تاریخ رسیده است.» و «ابتکار تمدن جهانی» چین را پاسخی در برابر سوالات زیر مطرح می‌کند.

۴۹. the China-Africa Peace and Security Forum

۵۰. the Middle East Security Forum

۵۱. the Beijing Xiangshan Forum

۵۲. the Global Public Security Cooperation Forum (Lianyungang)

۵۳. این رویداد تحت عنوان «مسیری به سوی مدرن سازی: مسئولیت احزاب سیاسی» توسط چین برگزار می‌شود. اولین جلسه این گفتگوها در سال ۲۰۱۷ انجام شده بود. اجلاس سال ۲۰۲۳ با حضور رهبران حدود ۵۰۰ سازمان سیاسی از بیش از ۱۵۰ کشور تشکیل شده بود.

«قطبی شدن یا رفاه مشترک؟ پیگیری مادی گرایانه محض یا پیشرفت هماهنگ مادی و فرهنگی-اخلاقی؟ تخلیه برکه برای صید ماهی یا ایجاد هماهنگی بین انسان و طبیعت؟ بازی حاصل جمع صفر یا همکاری برد-برد؟ کپی برداری از الگوی توسعه سایر کشورها یا دستیابی به توسعه مستقل با توجه به شرایط ملی؟ ما به چه نوع نوسازی نیاز داریم و چگونه می‌توانیم به آن دست یابیم؟» شی تاکید می‌کند که «از آنجایی که آینده همه کشورها ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند، تساهل، همزیستی، مبادلات و یادگیری متقابل میان تمدن‌های مختلف نقشی بی‌بدیل در پیشبرد فرآیند مدرن‌سازی بشریت و شکوفایی باغ تمدن‌های جهان ایفا می‌کند.»^{۵۴}

در این طرح شی بر نکات زیر تاکید می‌کند:

- حمایت از «تنوع تمدن‌ها»، «یادگیری متقابل در میان تمدن‌های مختلف» و «مسیرهای متنوع به سوی نوسازی» و اینکه «کشورها باید در درک ارزش‌ها توسط تمدن‌های مختلف ذهنی باز داشته باشند و از تحمیل ارزش‌ها یا الگوهای خود به دیگران و دامن زدن به تقابل ایدئولوژیک خودداری کنند.»
  - «در اولویت قرار دادن مردم و اطمینان از اینکه نوسازی مردم محور است.» «مردم تاریخ سازند و قوی‌ترین بستر و نیرو در پیشبرد مدرنیزاسیون هستند. هدف نهایی مدرنیزاسیون، توسعه آزادانه و همه جانبه مردم است. برای اینکه مسیر نوسازی به خوبی کار کند، باید مردم را در اولویت قرار دهد.» شی از «تبادلات و همکاری قوی بین‌المللی مردم با مردم» حمایت می‌کند.
  - «ما از ارزش‌های مشترک انسانیت دفاع می‌کنیم. صلح، توسعه، برابری، عدالت، دموکراسی و آزادی آرزوهای مشترک همه مردم است.»
  - «ما از اهمیت وراثت و نوآوری تمدن‌ها دفاع می‌کنیم. کشورها باید به طور کامل از ارتباط تاریخ و فرهنگ خود با زمان حال استفاده کنند و برای دگرگونی خلاقانه و توسعه نوآورانه فرهنگ‌های سنتی خوب خود تلاش کنند.»
- در این سخنرانی شی مدرنیزاسیون چینی را در تقابل با غرب گرایی قرار می‌دهد: «در پیشبرد مدرنیزاسیون، چین نه مسیر قدیمی استعمار و چپاول را طی خواهد کرد و نه مسیر کجی را که برخی کشورها، پس از قوی شدن برای هژمونی در پیش گرفته‌اند.»^{۵۵}
- چین برای این ابتکار خود هنوز سند مفهومی منتشر نکرده است.

حمایتهای جهانی از ابتکارات چینی

به نظر می‌رسد، ابتکارهای چینی از پتانسیل قوی برخوردار هستند تا بتوانند در کشورهای جنوب جهانی مورد اقبال قرار بگیرند. بنابر گزارشات وزارت خارجه چین، «ابتکار توسعه جهانی» حمایت بیش از ۱۰۰ کشور و بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل^{۵۶} را دریافت کرد. و بیش از ۶۰ کشور به گروه دوستان «ابتکار توسعه جهانی» پیوستند.

۵۴. http://english.scio.gov.cn/topnews/16/03-2023/content_85171478.htm

۵۵. متن کامل سخنرانی شی جین پینگ در نشست CPC در گفتگو با احزاب سیاسی جهان در سطح عالی
http://english.scio.gov.cn/topnews/16/03-2023/content_85171478.htm

۵۶. در سپتامبر ۲۰۲۲، انتونی گوتروش دبیرکل سازمان ملل در اولین نشست گروه دوستان ابتکار توسعه جهانی گفت: ابتکار توسعه جهانی (GDI) به دستیابی به اهداف توسعه پایدار (SDGs) کمک می‌کند.

http://english.scio.gov.cn/internationalexchanges/22/09-2022/content_78433073.htm

همچنین حداقل ۸۰ کشور یا سازمان بین‌المللی از «ابتکار امنیت جهانی» چین حمایت کرده‌اند. اما هنوز برخی از کشور کلیدی نوظهور و در حال توسعه آن را مورد توجه قرار نداده‌اند. به عنوان مثال، بیانیه مشترک پس از سفر رئیس‌جمهور برزیل، لوئیز ایناسیو لولا داسیلوا به پکن، در حالی که «ابتکار توسعه جهانی» چین را ستایش کرد و «ابتکار تمدن جهانی» جدید را مورد توجه قرار داد، به طور قابل توجهی به «ابتکار امنیت جهانی» اشاره نکرد. سایر کشورهای بریکس، به استثنای روسیه، نیز در این ابتکار سکوت اختیار کرده‌اند.^{۵۷}

همسایگان آسیای جنوبی و جنوب شرقی چین در پذیرش «ابتکار امنیت جهانی» چین مردد به نظر می‌رسند. نگرانی‌های این کشورها در مورد ادعاهای ارضی و دریایی چین در دریای چین جنوبی احتمالاً مخالف برخی اصول ابتکار امنیت جمعی چین از جمله امنیت تفکیک ناپذیر تلقی خواهد شد.^{۵۸} برخی از کشورهای غیر متعهد حتی این ابتکار عمل را رد کرده و می‌گویند که وضعیت غیر متعهد آن‌ها را نقض می‌کند.^{۵۹}

ایران، در سفر آقای رئیسی به چین در بهمن ماه گذشته، از طرح کمر بند و جاده، «ابتکار توسعه جهانی» و طرح امنیت جهانی پیشنهاد شده توسط چین حمایت می‌کند و گفته است که فعالانه در آن شرکت خواهد کرد.^{۶۰}

بررسی اصول ابتکارات چین

در این بخش ابتکارات چین برای مدیریت آینده نظم جهانی را از منظر تحلیلگران بین‌المللی و عمدتاً غربی و بعضاً چینی مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

توجه بر اصل امنیت غیرقابل تقسیم

اصل «امنیت غیرقابل تقسیم»^{۶۱} که در «ابتکار امنیت جهانی» چین آمده است. اصلی است که چین از روسیه آن را گرفته است. این اصل توسط روسیه به عنوان دلیلی برای تهاجم به اوکراین استفاده می‌شود. اصل امنیت غیرقابل تقسیم برای اولین بار در قانون هلسینکی^{۶۲} (۱۹۷۵) مورد استفاده قرار گرفت. همچنین در «منشور اروپای جدید»^{۶۳} در سال ۱۹۹۰ و در قانون «موسس روابط متقابل، همکاری و امنیت»^{۶۴} در سال ۱۹۹۷ آمده است - همه معاهدات امضا شده توسط غرب و روسیه هستند. به طور کلی، این مفهوم به این معنی است که امنیت هر کشوری از سایر کشورها در منطقه خود جدایی ناپذیر است. امنیت هر کشور در منطقه به طور جدایی ناپذیری با امنیت هر کشور دیگر مرتبط است.^{۶۵}

۵۷. Xi Ramps Up Campaign for a Post-Pax Americana Security Order, Carla Freeman, Alex Stephenson, may2023

<https://www.usip.org/publications/05/2023/xi-ramps-campaign-post-pax-americana-security-order>

۵۸. What is China's Global Security Initiative ?, Chris Cash, sep2022

<https://www.geostrategy.org.uk/research/what-is-chinas-global-security-initiative/>

۵۹. Xi Ramps Up Campaign for a Post-Pax Americana Security Order, Carla Freeman, Alex Stephenson, may2023

<https://www.usip.org/publications/05/2023/xi-ramps-campaign-post-pax-americana-security-order>

۶۰. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_202302/662805/t11025776_20230216.html

۶۱. indivisible security

۶۲. Helsinki Act (1975)

۶۳. Charter for a New Europe

۶۴. Founding Act on Mutual Relations, Cooperation and Security

۶۵. China's New Artifice: Global Security Initiative, Dr. Teshu Singh, June 2022

https://www.icwa.in/show_content.php?lang=1&level=3&ls_id=7462&lid=4998

توجه چین بر وجوه مختلف امنیت

«ابتکار امنیت جهانی» به موضوعات امنیتی مختلفی اشاره می‌کند: تروریسم، جنایات فراملی، قاچاق مواد مخدر، بهداشت عمومی، بلایای طبیعی، گسترش سلاح‌های هسته‌ای، تغییرات آب و هوا، امنیت سایبری، هوش مصنوعی و امنیت زیستی. به نظر می‌رسد «ابتکار امنیت جهانی» مانند طرح کمربند و جاده به عنوان چتری عمل خواهد کرد که تحت آن چین می‌تواند طیف وسیعی از ابتکارات دیپلماتیک را که شامل ائتلاف‌های چندجانبه یا چند وجهی است، ترویج دهد.^{۶۶}

حمایت چین از سازمان ملل و نهادهای مرتبط

«ابتکار امنیت جهانی» چین در کنار سایر ابتکارهایی که چین معرفی کرده است، بر مرکزیت سازمان ملل تاکید دارد. تاکید مقاله مفهومی چین بر «نقش بزرگتر سازمان ملل در امور امنیتی» حاکی از این باور است که چین در آنها برای خود نقش اثرگذاری قابل است و آنها را در مقایسه با سایر نهادهای بین‌المللی کمتر تابع هژمونی غرب می‌بیند. و با همین نگاه است که چین به دنبال گسترش نفوذ خود در نهادهای سازمان ملل است. چین در مقاله مفهومی خود وعده می‌دهد که «منابع برای عملیات حفظ صلح سازمان ملل و اتحادیه آفریقا را افزایش می‌دهد و از صندوق امانت صلح و توسعه سازمان ملل که توسط چین تامین مالی می‌شود، استفاده بیشتری کند».^{۶۷}

اصول ابتکارات چین در تضاد با اصول نظم غربی است

آنچه که چین در مورد ابتکارات خود مطرح کرده است هنوز شفاف و دقیق نشده است. اما بسیاری از ویژگی‌های آن همانطور که مقامات چینی می‌خواهند نشان دهند در تضاد با اصول حاکم بر نظم بین‌المللی است که اکنون غرب به رهبری آمریکا از آن حمایت می‌کند و آن را توسعه می‌دهد. تحلیل‌گران غربی «ابتکار توسعه جهانی» چین را در تضاد با اصول «حقوق بشر» می‌دانند. و آن را در راستای مشروعیت بخشیدن به حکومت‌های اقتدارگرا می‌دانند. شی در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل در هنگام معرفی «ابتکار توسعه جهانی» می‌گوید: «ما باید معیشت مردم را حفظ و بهبود بخشیم و حقوق بشر را از طریق توسعه حفظ و ارتقاء دهیم و اطمینان حاصل کنیم که توسعه برای مردم و توسط مردم است و ثمره آن در بین مردم تقسیم می‌شود. ما باید به کار خود ادامه دهیم تا مردم احساس شادی، منفعت و امنیت بیشتری داشته باشند و به توسعه همه جانبه دست یابند.»

۶۶. China: What is the Global Security Initiative?, Gabriel Wildau, may2023

<https://www.teneo.com/china-what-is-the-global-security-initiative/>

۶۷. همان

۶۸. چین در سال‌های اخیر، تلاش‌های موفقیت‌آمیزی در ارتقای جایگاه خود در سراسر سیستم سازمان ملل داشته است. این کشور به دومین کمک کننده بزرگ بودجه منظم سازمان ملل متحد و همچنین دومین منبع بزرگ مالی برای عملیات حفظ صلح سازمان ملل تبدیل شده است. همچنین موقعیت‌های ارشد را در بسیاری از آژانس‌های تخصصی سازمان ملل به دست آورده است و تعداد قابل توجهی از پرسنل را برای عملیات‌های حفظ صلح سازمان ملل فراهم می‌کند - بیشترین تعداد در میان اعضای شورای امنیت.

<https://www.usip.org/publications/09/2023/china-looks-reform-global-governance-how-does-it-approach-un>

این اصل از «ابتکار توسعه جهانی» چین بیشترین نگرانی را در غرب از بابت این ابتکار چینی ایجاد کرده است. تحلیلی از شورای آتلانتیک می‌گوید ترویج «ابتکار توسعه جهانی» توسط چین بر اهمیت حمایت و ارتقای حقوق بشر تأکید می‌کند اما در واقعیت، چین از رویکرد دولت محور به توسعه و تفسیری غیرمتمتعرف از حقوق بشر حمایت کرده است که در آن توسعه اقتصادی را یک حق بشر و مقدم بر سایر حقوق می‌داند.

چین بارها تکرار کرده است که «توسعه» را کلید حل همه مشکلات می‌داند.^{۶۹} در اوایل سال ۱۹۹۳ هیئت چینی در کنفرانس جهانی حقوق بشر اظهار داشت: «برای تعداد زیادی از کشورهای در حال توسعه احترام و حمایت از حقوق بشر در درجه اول تضمین تحقق کامل حقوق معاش و توسعه است.» آنها این استدلال که «حقوق بشر» پیش شرط توسعه است را در تضاد با مفهوم غربی حقوق بشر می‌دانند که بر حقوق مدنی-سیاسی و فردی تأکید دارد. تحلیلگران غربی معتقدند که چین با «ابتکار توسعه جهانی» در تلاش است تا هژمونی غرب بر حاکمیت جهانی حقوق بشر را بشکند.

علاوه بر این، آن‌ها حاکمیت اینترنت مورد تایید چین در این ابتکار را به همراه تعریف چین از حقوق بشر ابزارهایی ضروری برای ساختن جوامع سرمایه‌داری استبدادی می‌داند. همچنین تأکید چین بر امور «جمعی» و «خیر بزرگتر» را نیز دلیلی بیشتر بر هدف چین بر حمایت از اقتدارگرایی دولت‌ها می‌دانند. و آن را نقطه مقابل با مفهوم حقوق بشر غربی می‌دانند که آزادی‌های فرد را بر مصالح دولت ملی ترجیح می‌دهد.^{۷۰}

مخالفت با ذهنیت جنگ سرد و اتحادهای مبتنی بر ایدئولوژی

ابتکار امنیت جمعی چین می‌گوید که امنیت یک کشور نباید به هزینه سایر کشورها تمام شود و ذهنیت حاصل جمع صفر یا جنگ سردی منبع ناامنی است. چین می‌گوید، «امنیت جمعی» در نظریات غربی، امنیت مطلق را در یک جناح یا گروه خاص تقویت می‌کند و موجب می‌شود امنیت افراد خارج از گروه که تضعیف می‌شود، نادیده گرفته شود. این اتحادها که با افزایش برتری توان نظامی خود تلاش می‌کنند تا به امنیت دست یابند دارای تناقضی مفهومی با امنیت جمعی است و در نتیجه محیط امنیتی را بدتر می‌کند. چین می‌گوید، «ابتکار امنیت جهانی» می‌خواهد با حمایت از چند جانبه‌گرایی واقعی که فراگیر و باز است، جهان را از اتحادهای مبتنی بر ایدئولوژی‌های سیاسی رها کند.^{۷۱} «ابتکار امنیت جهانی» چین به وضوح تلاش می‌کند تا در تقابل با معاهدات، اتحادها و نهادهای امنیتی چندجانبه تحت رهبری غرب مانند ناتو، کواد، و آکوس^{۷۲} عمل کند.

۶۹. concept paper of BRI

http://www.scio.gov.cn/zfbps/zfbps_202310/2279/1773734_20231010.html

۷۰. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/unpacking-china-s-global-development-initiative>

۷۱. Global Security Initiative: A new conceptual framework to understand global security, Sun Wenzhu, February 2023

https://www.ciis.org.cn/english/COMMENTARIES/202302/t8882_20230222.html

۷۲. Aukus

سند مفهومی «ابتکار امنیت جهانی» پس از سفر وانگ یی به اروپا و سخنرانی او در پنجاه و نهمین کنفرانس امنیتی مونیخ ارائه شد. وانگ یی در این سخنرانی موضوعات اصلی «ابتکار امنیت جهانی» را برجسته کرد. او تاکید کرد که «یکجانبه گرایی بیداد می‌کند» و «ذهنیت جنگ سرد در حال بازگشت است». وی همچنین «اردوگاه‌ها و تقسیم‌بندی‌ها» را ناشی از ذهنیت حاصل جمع صفر دانست و سرزنش کرد. در اظهارات پس از کنفرانس، وانگ یی آشکارا ساختار امنیتی اروپا را زیر سوال برد و از این قاره خواست تا «خود مختاری استراتژیک خود» را از ایالات متحده ابراز کند.^{۷۳} کمیسیون اقتصادی چین و آمریکای کنگره در گزارشی می‌گوید، به نظر می‌رسد هدف اصلی «ابتکار امنیت جهانی» تخریب ائتلاف‌ها و مشارکت‌های تحت رهبری ایالات متحده تحت پوشش مجموعه‌ای از اصول است. هدف آن تغییر شکل هنجارهای امنیت بین‌المللی به گونه‌ای است که برای چین و دیگر رژیم‌های اقتدارگرا مطلوب باشد و در عین حال از اتحاد‌های نظامی سنتی مورد علاقه ایالات متحده و اروپا را مشروعیت‌زدایی کند.^{۷۴}

مخالفت طرح امنیت جهانی چین با هژمونی غرب

از نظر هنجارها و اصول، «ابتکار امنیت جهانی» بر مفاهیم آشنای سیاست خارجی چین مانند «عدم مداخله در امور داخلی» و «برابری حاکمیتی» تاکید می‌کند. این اصول بخشی از روش‌های غرب برای مدیریت جهان را به چالش می‌کشد. «عدم مداخله در امور داخلی» تلاش می‌کند تا از حق انتقاد از «حقوق بشر داخلی» مشروعیت‌زدایی کند، و «برابری حاکمیتی» که بر برابری تحت قوانین بین‌المللی، بدون توجه به اندازه کشور یا سطح درآمد تاکید می‌کند به دنبال مخالفت با هژمونی غرب و نفوذ بیش از حد کشورهای ثروتمند است.^{۷۵} «ابتکار امنیت جهانی» بیان می‌کند که امنیت یک حق مشترک است که به طور مساوی متعلق به هر کشور مستقل صرف نظر از اندازه، غنا و قدرت نظامی آنها است. چین معتقد است که این اصول بر پایه‌ی اخلاق و عدالت استوار شده که در تضاد شدید با نظریه‌های امنیتی قبلی که مبتنی بر ساختار مشخصی از توزیع قابلیت‌ها بین قدرت‌های بزرگ است، مانند نظریه‌های «ثبات هژمونیک» یا «ثبات دوقطبی» قرار دارد.^{۷۶} لازم به ذکر است که وزیر خارجه چین یک روز قبل از انتشار مقاله مفهومی «بتکار امنیت جهانی» مقاله‌ای را تحت عنوان «هژمونی آمریکا و خطرات آن»^{۷۷} منتشر کرد.

ابتکار توسعه جهانی تلاشی برای بین‌المللی کردن سیاست‌های داخلی چین

«ابتکار توسعه جهانی» نمادی از سیاست‌های داخلی چین در بحث توسعه است که چین اکنون آن را آنقدر بالغ می‌بیند که می‌خواهد را به جهان صادر کند. پیش از شی، رهبران چین از این تصور که چین «الگوی» برای کشورهای دیگر ارائه می‌دهد که در تلاش برای توسعه و رشد از آن پیروی کنند دوری می‌گزید و در عوض تاکید می‌کرد که کشورها باید مسیر خودشان را طی کنند.

۷۳. https://www.usoc.gov/sites/default/files/03-2023/Chinas_Paper_on_Ukraine_and_Next_Steps_for_Xis_Global_Security_Initiative.pdf

۷۴. همان

۷۵. China: What is the Global Security Initiative?, Gabriel Wildau, may2023

<https://www.teneo.com/china-what-is-the-global-security-initiative/>

۷۶. https://www.csis.org/en/english/COMMENTARIES/202302/t8882_20230222.html

۷۷. s://www.mfa.gov.cn/eng/wjbxw/202302/t11027664_20230220.html

اما این سیاست تغییر کرده است. شی به صراحت چین را به عنوان یک الگو مطرح کرد و در سخنرانی در سال ۲۰۱۷ گفت که تجربه تاریخی چین همراه با «معجزه توسعه اصلاحات و گشایش در حال حاضر با حقایق غیرقابل انکار به جهان اعلام کرده است که ما صلاحیت رهبری برای شکل دادن به نظم نوین بین المللی را داریم.»^{۷۸}

لیوهونگ وو می‌نویسد که «ابتکار توسعه جهانی تجربه اساسی چین را در ۴۰ سال گذشته از «توسعه» به عنوان راه حلی برای هر مشکلی نشان می‌دهد.» یویون کوان، رئیس آکادمی معاصر چین و مطالعات جهان می‌گوید، «مدل چین» نه باید تنها به عنوان نمونه‌ای برای سایر کشورهای در حال توسعه عمل کند، بلکه به عنوان یک قدرت بزرگ جهانی، «چین باید فرصت‌های توسعه چین را با سایر نقاط جهان، به ویژه کشورهای در حال توسعه به اشتراک بگذارد و بر نقش چین به عنوان تأمین‌کننده جهانی کالاهای عمومی تأکید کند.» این‌ها نشان می‌دهند که هدف چین ایجاد یک محیط خارجی مطلوب است که از حاکمیت، امنیت و منافع توسعه چین حمایت کند.^{۷۸}

چین «ابتکار تمدن جهانی» را در حالی مطرح کرد که چند روز بعد، رئیس جمهور آمریکا، بایدن قرار بود دومین اجلاس سران برای دموکراسی را میزبانی کند. (۸۵ رهبر جهان در این اجلاس ویدیویی شرکت کردند و چین به آن دعوت نشده بود) شی در سخنرانی معرفی «ابتکار تمدن جهانی» خود گفت: «رویه دامن زدن به تفرقه و تقابل به نام دموکراسی به خودی خود نقض روح دموکراسی است.» برخی معتقدند که این انتخاب زمان از سوی چین می‌تواند عامدانه باشد.^{۷۹}

ابتکارات چین تلاشی برای ارائه چشم‌اندازی جامع از نظم جهانی جدید مورد تایید چین

اگرچه بسیاری از ایده‌های ابتکارهای جهانی چین جدید نیستند، اما در مجموع، اولین تلاش‌های چین برای ارائه چشم‌اندازی جامع‌تر از نظم جهانی جدید و فرمول‌بندی ستون فقرات ایدئولوژیک برای یک سیستم حکمرانی جهانی است.^{۸۰}

در اصول مارکسیستی چینی «امنیت پیش نیاز توسعه است و توسعه تضمینی برای امنیت است» و این دو به هم پیوسته‌اند، و به نام «صلح از طریق توسعه» شناخته می‌شود. دو ابتکار توسعه و امنیت جهانی چین بر پایه این اصل چینی بنا نهاده شده‌اند. هدف «ابتکار امنیت جهانی» هدایت گفتمان در مورد حکمرانی جهانی است و هدف «ابتکار توسعه جهانی» قرار دادن بحث‌های توسعه جهانی در زیل گفتمان چین و القای اصول چینی در آن است. «ابتکار تمدن جهانی» نیز به ترویج اصول فرهنگی چین می‌پردازد. هدف همگی این ابتکارات این است که در عین انتقاد از ناکارآمدی رهبری آمریکا بر جهان و مشروعیت زدایی از آن، یک چشم‌انداز جامع از یک سیستم جدید حکمرانی جهانی را مطرح کنند.^{۸۱}

۷۸. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/how-beijings-newest-global-initiatives-seek-to-remake-the-world-order/>

۷۹. <https://www.economist.com/china/27/04/2023/chinas-latest-attempt-to-rally-the-world-against-western-values>

۸۰. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/how-beijings-newest-global-initiatives-seek-to-remake-the-world-order/>

۸۱. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/how-beijings-newest-global-initiatives-seek-to-remake-the-world-order/>

برخی تحلیلگران معتقدند که «ابتکار امنیت جهانی» نشان دهنده تلاش چین برای جایگزینی ایالات متحده یا سایر قدرت‌ها به عنوان یک تامین کننده امنیت جهانی نیست. چین در حال حاضر نه مایل است و نه قادر به ایفای چنین نقشی است. با این حال، پروژه «ابتکار امنیت جهانی» به دنبال شکل دادن به هنجارهای جهانی و معماری امنیت جهانی است. در نهایت، چین دوست دارد در موقعیتی قرار گیرد که بتواند قرن بیست و یکم را شکل دهد، همانطور که غرب قرن بیستم را شکل داد. برای انجام این کار، پکن ابتدا باید نفوذ جهانی خود را افزایش دهد و به طور همزمان ردپای و قدرت ایالات متحده و اروپا را کاهش دهد.^{۸۲}

داون مورفی در مورد نقش چین در آفریقا و خاورمیانه می‌گوید، چین همانطور که قدرتش رشد می‌کند، به طور فزاینده‌ای حوزه‌های نفوذ را در این مناطق ایجاد می‌کند و با ایجاد نظم بین‌المللی جایگزین، قوانین نظام بین المللی را به چالش می‌کشد. اما این بدان معنا نیست که پکن خواهان واژگونی کلی نظم موجود است، بلکه تأکید بر این است که دیدگاه پیچیده‌ای نسبت به نظم بین‌المللی دارد و ترجیحات آن اغلب با هنجارهای سیاست بین‌الملل که ایالات متحده و سایرین ترجیح می‌دهند ناسازگار است.

او یک تمایز بین نظم وستفالیایی^{۸۳} - «بنیان نظام بین‌الملل معاصر» - و نظم بین‌المللی لیبرال^{۸۴} - یک «نظم غربی (نه جهانی)» که در آن دولت‌های غربی اعضای غالب هستند - قرار می‌دهد. می‌گوید، نظم وستفالیایی مبتنی بر هنجارهای حاکمیت، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی کشورها، تعیین سرنوشت و بی تبعیض است، که همه با ترجیحات چین سازگار است. نظم بین‌المللی لیبرال، تحت سلطه و تداوم هنجارهای لیبرال مورد علاقه غرب است، مانند بازارهای آزاد، نهادهای بین‌المللی، امنیت تعاونی، دموکراسی، حل مشکلات جمعی، حاکمیت مشترک، و حاکمیت قانون. چین همراه با دولت‌های بسیاری از جهان غیرغربی، این ایده را رد می‌کند که اینها هنجارهای جهانی هستند که باید به عنوان اصول اساسی برای زندگی سیاسی بین‌المللی مورد استفاده قرار گیرند. این دو نظم می‌توانند با هم وجود داشته باشند، و کشورهای مختلف ممکن است در جنبه‌های مختلف آنها همگرایی یا واگرایی داشته باشند. در مورد پکن، نظم لیبرالی ثبات و رفاه را فراهم کرده است، که بدون آن سیاست‌های دوران اصلاحات آن نمی‌توانست رشد و توسعه‌ای را که چین را متحول کرده است، ارائه دهد. در عین حال، ارزش‌های لیبرالی در تنش دائمی با حکومت چین و هدف آن برای حصول اطمینان از دستیابی چین به موقعیت قدرت بزرگ و ایفای نقش مرکزی در حکومت جهانی است. در سال ۲۰۱۶، فو یینگ، رئیس وقت کمیته روابط خارجی کنگره ملی خلق چین، در لندن سخنرانی کرد و در آن دیدگاهی از دو نظم رقیب را بیان کرد. او به حمایت چین از اصول نظم وستفالیایی که توسط سازمان ملل متحد و نهادهای آن تجسم یافته است، اشاره کرد که «چین به عنوان «یکی از بنیانگذاران و ذینفع، مشارکت‌کننده، به آن و همچنین بخشی از تلاش‌های اصلاحی آن احساس تعلق قوی دارد». از سوی دیگر، فو از نظم لیبرال انتقاد کرد که سلطه غرب را تداوم می‌بخشد در حالی که قادر به حل جدی‌ترین مشکلات جهان نیست و در مواقعی آنها را تشدید می‌کند.

۸۲. <https://merics.org/en/tracker/merics-china-security-and-risk-tracker4->

۸۳. The Westphalian order

۸۴. The liberal international order (LIO)

تنش بین این دو دلیلی است که چین مکرراً خواستار اصلاح حکمرانی جهانی است، نکته‌ای که شی هنگام بیان مجموعه‌ای از اولویت‌های دیپلماسی چین در سخنرانی سال ۲۰۱۸ بر آن تأکید کرد. او گفت چین نقش رهبری را در این اصلاحات بر عهده خواهد گرفت و رویه‌های جهانی جدید را «با مفهوم انصاف و عدالت» استوار می‌کند.^{۸۵}

ابتکارات چین پاسخی به تهدیدات محیط ژئوپلیتیک چین است

«ابتکار امنیت جهانی» چین یک نقشه راه و چارچوب ایدئولوژیک است که چین برای شکل دادن مجدد به نظم بین‌المللی ارائه می‌دهد، اما در کوتاه مدت و میان مدت پاسخی به موقعیت خود در میان تنش‌های ژئوپلیتیک رو به رشد است. این ابتکارها در حالی از سوی چین مطرح می‌شود که پکن از یک سو با مشکلات اقتصادی در داخل و افزایش تنش‌ها با آمریکا روبه روست و از سوی، نگران است که ائتلافی متشکل از کشورهای غربی و متحدانشان به رهبری ایالات متحده برای مقابله با چین متحد شوند. چین به طور فزاینده‌ای نگران شکل‌گیری بالقوه نوعی «ناتوی هند و اقیانوس آرام» است. چین استراتژی‌های جدید منطقه‌ای ایالات متحده، بریتانیا و اتحادیه اروپا و طرح‌هایی مانند مشارکت سه‌جانبه اشتراک‌گذاری فناوری بین استرالیا، بریتانیا و ایالات متحده (AUKUS) و طرح‌های امنیتی مانند گفتگوی چهارجانبه امنیتی (Quad)، که در آن ایالات متحده، ژاپن، هند و استرالیا مشارکت دارند، را خصمانه می‌داند و معتقد است که آمریکا به این طریق به دنبال سرکوب و محاصره چین است.

«ابتکار امنیت جهانی»، در کنار «ابتکار توسعه جهانی»، عناصر کلیدی واکنش چین به این تحولات است. هدف ترجیحی پکن ایجاد یک بلوک رقیب از کشورهایی است که دیدگاه‌های چین در مورد امنیت و حکمرانی جهانی را بپذیرند و در نهایت از آنها برای عقب راندن و در نهایت اصلاح نظم جهانی تحت سلطه غرب استفاده کند. علاوه بر این، امیدوار است حداقل همسویی سایر کشورها با ایالات متحده و غرب را محدود کند و از پیوستن آنها به ائتلاف ضد چین جلوگیری کند.^{۸۶}

لیو جیانفی، نظریه پرداز ارشد چینی، می‌گوید: «برای ایجاد گسترده‌ترین «جبهه متحد ضد هژمونیک» برای شکستن «ائتلاف ضد چین» که ایالات متحده در تلاش برای ایجاد آن است، تلاش کنید. «این بازی بزرگ نه تنها یک رقابت ژئوپلیتیکی بین قدرت‌های بزرگ است، بلکه رقابتی بین سیستم‌های حکمرانی ملی و جهت‌گیری حکمرانی جهانی و نظم بین‌المللی است». از این رو راه حل‌های چینی عمدتاً بر «چند جانبه‌گرایی واقعی» تأکید می‌کنند. که معاون وزیر خارجه وقت، لو یوچنگ، آن را مخالف «چند جانبه‌گرایی جعلی، قوانین جعلی، حقوق بشر جعلی و دموکراسی جعلی» غرب به رهبری ایالات متحده توصیف کرد.

۸۵. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/how-beijings-newest-global-initiatives-seek-to-remake-the-world-order/>

۸۶. <https://merics.org/en/tracker/merics-china-security-and-risk-tracker-4->

۸۷. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/how-beijings-newest-global-initiatives-seek-to-remake-the-world-order/>

برخی تحلیل‌ها معتقدند که این ابتکارها، ایجاد پلتفرم‌های چندجانبه ضد غربی را برای پکن آسانتر می‌کند. «ابتکار امنیت جهانی» رسماً مفهوم روسیه از «امنیت غیرقابل تقسیم» را پذیرفته است. با همراهی رهبران چین با پوتین در علت حمله به اوکراین و سرزنش ناتو به رهبری ایالات متحده به عنوان مقصر اصلی جنگ، اکنون چین با همین نگاه ابتکارات و اتحادهای ایالات متحده در اقیانوس هند و اقیانوس آرام به عنوان تهدید کننده امنیت چین توصیف می‌کند. با انجام این کار، پکن می‌تواند زمینه‌های گفتمانی، حقوقی و سیاسی را برای توجیه حمله به تایوان به عنوان یک اقدام درست دفاع از خود در پاسخ به تحرکات ایالات متحده در منطقه که منافع چین را تهدید می‌کند، ایجاد کند.^{۸۷}

تلاش‌های چین برای توسعه ابتکارات جهانی

تحلیلی از موسسه امور بین‌الملل استرالیا، ابتکار جهانی چین را طرحی کلی و بدون ارائه جزئیات می‌داند. و می‌گوید، ابهام به پکن انعطاف کافی برای انطباق و تنظیم دقیق جزئیات با توجه به واکنش جهانی می‌دهد. همچنین مانع از آن می‌شود که مخالفان انتقادات جدی به آن بتوانند وارد کنند. این تحلیل می‌گوید این طرفداری یکی از ویژگی‌های کتاب بازی پکن است، «آنها همیشه با چارچوبی بسیار بزرگ بیرون می‌آیند که هیچ‌کس با آن مخالفت نمی‌کند. ایده این است که حتی اگر کشورها از صمیم قلب موافق نباشند، حداقل نمی‌توانند به طور کامل با آن مخالفت کنند. سپس، ذره ذره، از این چارچوب برای از بین بردن ایالات متحده استفاده می‌کنند.»^{۸۸}

گابریل ویلدو از شرکت مشاوره تنو می‌گوید، چین به دنبال گسترش تدریجی ابتکارات خود است همانطور که چین در مورد ابتکار یک کمربند و جاده (BRI) عمل کرد. شی اولین بار در سال ۲۰۱۳ به آن اشاره کرد، اما چند سال طول کشید تا سیاستگذاران آن را شکل دهند. دیپلمات‌های چینی در ماه‌ها و سال‌های آینده با صدای بلند ابتکارات چین را تکرار می‌کنند. سخنرانی‌ها، قرائت‌های دیپلماتیک و یادداشت‌های تفاهم دوجانبه در کنار «ابتکار کمربند و جاده» به سه ابتکار دیپلماتیک جدید چینی اشاره خواهند کرد. مبهم نگه داشتن اهداف ممکن است به جذب طرفداران کمک کند. همانطور که بانک‌ها و شرکت‌های دولتی چین، سرمایه‌گذاری‌های خارجی از قبل موجود را به عنوان طرح‌های «ابتکار کمربند و جاده» تغییر نام دادند، دیپلمات‌ها طرح‌های امنیتی مختلف را به عنوان عناصر طرح جامع «ابتکار امنیت جهانی» دوباره بسته‌بندی خواهند کرد. به عنوان مثال، پکن از «ابتکار امنیت جهانی» به عنوان یک رشته مشترک برای اتصال نهادهای چندجانبه مختلف مانند سازمان همکاری شانگهای، مکانیسم همکاری بریکس، کنفرانس تعامل و اقدامات اعتمادسازی در آسیا، مکانیسم «چین + آسیای مرکزی» و همکاری لانگانگ-مکونگ استفاده خواهد کرد. ابتکارهای چینی همچنین موضوعی در تالارهای چندجانبه تحت حمایت چین، مانند مجمع صلح و امنیت چین-آفریقا، مجمع امنیت خاورمیانه، مجمع Xiangshan پکن، و مجمع جهانی همکاری امنیت عمومی خواهد بود.^{۸۹}

۸۷. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/how-beijings-newest-global-initiatives-seek-to-remake-the-world-order/>

۸۸. The Global Security Initiative - With Chinese Characteristics, Ved Shinde,

<https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/the-global-security-initiative-with-chinese-characteristics/>

۸۹. China: What is the Global Security Initiative?, Gabriel Wildau, may2023

<https://www.teneo.com/china-what-is-the-global-security-initiative/>

«موسسه صلح ایالات متحده» در تحلیلی به چگونگی توسعه «ابتکار امنیت جهانی» چین در جهان پرداخته است. در مرحله اول چین بر ایجاد محیطی که پذیرای یک مفهوم جدید ساخته شده چینی است تمرکز می‌کند. ابتدا کمپین‌هایی برای حمایت از بیانیه‌ها و یا مقاله‌هایی که حزب چین منتشر می‌کند ایجاد می‌شود. سپس مجموعه‌ای از پذیرندگان با نفوذ اولیه ایجاد می‌شوند که در جهت ارتقای پروژه‌های نمونه و ارائه منابع مالی هدفمند با هدف افزایش حمایت حرکت می‌کنند. کمپین‌ها اغلب از تکنیک تفرقه‌بینداز و حکومت کن استفاده می‌کنند.

«ابتکار کمر بند و جاده» چین، یک نمونه از مدل ترویج چینی را ارائه می‌دهد. شی اولین بار این ابتکار را در سال ۲۰۱۳ اعلام کرد و گفت که «رویکردهای بردسبرد» را در روابط بین‌الملل از طریق اتصال کشورها از طریق پروژه‌های زیرساختی فیزیکی که به شدت تحت حمایت مالی چین قرار دارند، تسریع می‌کند. تمرکز اولیه «ابتکار کمر بند و جاده» بر کشورهای دارای پیوندهای سیاسی و اقتصادی قوی با چین، و به دنبال آن گسترش آن به جنوب جهانی بود که امکان گسترش سریع مشارکت بین‌المللی را فراهم کرد. «ابتکار کمر بند و جاده» از آغاز پیدایش به عنوان راهی برای پرداختن به «کمبودها» در نظم جهانی کنونی به تصویر کشیده شد، و سخنرانی‌های مقامات چینی به طور فزاینده‌ای بر نقش آن به عنوان راه‌حلی برای ویژگی‌های نامطلوب سیستم بین‌المللی تحت رهبری ایالات متحده مانند تأکید می‌کرد.

در طول سال گذشته، کمپین «ابتکار امنیت جهانی» چین در امتداد این مسیر سرعت گرفته است. شی پس از پیشنهاد این ابتکار در آوریل ۲۰۲۱، «ابتکار امنیت جهانی» را در چندین مجامع مهم چندجانبه، از جمله گروه بریکس سازمان همکاری شانگهای و گروه G۲۰، معرفی کرد.

در همین حال، وانگ یی، دیپلمات ارشد چین، «ابتکار امنیت جهانی» را در پلتفرم‌های منطقه‌ای کلیدی مانند انجمن منطقه‌ای کشورهای آسیای جنوب شرقی، کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه و مجمع همکاری چین و آفریقا به اشتراک گذاشته است. و وزیر خارجه چین گنگ «ابتکار امنیت جهانی» را در سخنرانی خود در نشست اخیر وزرای خارجه گروه ۲۰ گنجاند. دیپلمات‌های چینی نیز به طور گسترده «ابتکار امنیت جهانی» را در رسانه‌های سراسر جهان نشر می‌دهند. نمونه‌های اخیر شامل مقالاتی درباره «ابتکار امنیت جهانی» است که توسط رهبران سفارت چین برای رسانه‌های محلی در سنگاپور، تیمور لسته، پاکستان، سیشل و مالدیو نوشته شده است.

ایجاد یک گروه اصلی از حامیان بین‌المللی، به ویژه در جنوب جهانی، یکی از جنبه‌های کلیدی کمپین «ابتکار امنیت جهانی» تا به امروز بوده است. دیپلمات‌های چینی «ابتکار امنیت جهانی» را به عنوان پاسخگویی به امنیت و «نگرانی‌های مشروع» کشورهای در حال توسعه آفریقا، آمریکای لاتین، خاورمیانه و جزایر اقیانوس آرام، و همچنین کشورهایی که چین با آنها روابط ویژه ای دارد، معرفی کرده‌اند. در سال گذشته، این تلاش‌ها با موفقیت‌هایی همراه بوده است. بسیاری از رهبران خارجی از جمله ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور بلاروس، رئیس‌جمهور ایران، نخست‌وزیر کامبوج، و شهباز شریف، نخست‌وزیر پاکستان و همچنین چندین رهبر آسیای مرکزی حمایت خود را از این ابتکار اعلام کرده‌اند.

دیپلمات‌های چین همچنین تلاش کرده‌اند تا «ابتکار امنیت جهانی» را به انجمن‌های امنیتی بین‌المللی و سایر ابتکارات بین‌المللی مرتبط کنند. اینها شامل برنامه‌های مختلف سازمان ملل، از جمله قطعنامه‌های ضد تروریسم مجمع عمومی و شورای امنیت، استراتژی جهانی مبارزه با تروریسم، و دستور کار جدید سازمان ملل متحد برای صلح است. پکن همچنین از مکانیسم‌هایی استفاده کرده است که در آن رهبری برای ترویج «ابتکار امنیت جهانی»، از جمله مجمع صلح و امنیت چین-آفریقا، مجمع امنیت خاورمیانه و مجمع شیانگشان، استفاده می‌کند.

در مرحله بعد، چین «ابتکار امنیت جهانی» را به بالاترین موفقیت‌های دیپلماتیک چین، از جمله میانجیگری توافق نامه ایران و عربستان سعودی برای از سرگیری روابط دیپلماتیک پیوند داده است. وانگ در دیدار با مقامات اندونزیایی، این توافق را «روش موفق در اجرای «ابتکار امنیت جهانی» پیشنهاد شده توسط شی» توصیف کرد. بلافاصله پس از توافق ایران و عربستان، شی به هم‌تایان خود در اسرائیل و فلسطین یادآوری کرد که چین مایل به ایفای نقش در ارتقای صلح در منطقه است. علاوه بر این شی پیشنهاد حل و فصل سیاسی جنگ بین روسیه و اوکراین را داده است.^{۹۰}

«ابتکار توسعه جهانی» جایگزینی برای «ابتکار کمر بند و جاده»

برخی معتقدند که چین «ابتکار توسعه جهانی» را می‌خواهد جایگزینی برای «ابتکار کمر بند و جاده» قرار دهد. در واقع می‌گویند، این حرکتی از پروژه‌های بزرگ و سرمایه‌بر در زیر ساخت‌های کشورهای در حال توسعه در «ابتکار کمر بند و جاده» به سمت پروژه‌های کوچکتر در زمینه‌هایی مانند سلامت عمومی، کاهش فقر، اقتصاد سبز و کم کربن، صنعت دیجیتال و نوآوری در «ابتکار توسعه جهانی» است. آنها معتقدند که با کند شدن رشد اقتصادی چین از یکسو و مشکلاتی که در بازپرداخت وام‌های کلان «ابتکار کمر بند و جاده» ایجاد شده است، چین دیگر نمی‌تواند مانند گذشته سرمایه‌گذاری‌های کلان انجام دهد. لذا این تغییر جهت از «زیرساخت‌های بزرگ» به «پروژه‌های کوچک و زیبا» است. تغییر تمرکز از «ابتکار کمر بند و جاده» به «ابتکار توسعه جهانی» به چین اجازه می‌دهد تا مقیاس سرمایه‌گذاری‌های توسعه خود را در سطح جهانی کاهش دهد و در عین حال به تعامل با جنوب جهانی ادامه دهد.^{۹۱} هر چند تمرکز چین در نشست اخیر «ابتکار کمر بند و جاده» بر سه مسئله اتصال، توسعه سبز و اقتصاد دیجیتال نشان می‌دهد که چین در سیاست‌گذاری‌های خود دقیق‌تر و مقرون به صرفه‌تر قرار است کار کند. اما این چرخش به این معنی نیست که نتیجه کمتری خواهد داشت. در واقع، «اتصال نرم» می‌تواند به همین راحتی مزیت‌های قابل توجهی را نسبت به رقبای خود در اختیار نهادهای چینی قرار دهد و در عین حال هنجارهای حاکمیت جهانی چین را نیز ترویج کند.

۹۰. Xi Ramps Up Campaign for a Post-Pax Americana Security Order, Carla Freeman, Alex Stephenson, may2023

<https://www.usip.org/publications/05/2023/xi-ramps-campaign-post-pax-americana-security-order>

۹۱. طبق مطالعه مرکز سیاست توسعه جهانی دانشگاه بوستون، تامین مالی توسعه چین در خارج از کشور از طریق بانک توسعه چین و بانک صادرات و واردات چین در سال ۲۰۱۶ به اوج خود رسید و در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۰ تنها به ۱۰٫۵ میلیارد دلار کاهش یافت

برخی دیگر معتقدند که راه‌اندازی «ابتکار توسعه جهانی» نشان نمی‌دهد که چین در حال جایگزینی یا کم‌توجهی به «ابتکار کمربند و جاده» است بلکه بهتر است «ابتکار کمربند و جاده» و «ابتکار توسعه جهانی» به عنوان مسیرهای موازی دیده شوند. «ابتکار کمربند و جاده» بر رشد اقتصادی متمرکز است و «ابتکار توسعه جهانی» توسعه محور است. «ابتکار کمربند و جاده» کریدورهای سخت افزاری و اقتصادی را ارائه می‌دهد، در حالی که «ابتکار توسعه جهانی» بر نرم‌افزار، معیشت، انتقال دانش و ظرفیت سازی تمرکز دارد. «ابتکار کمربند و جاده» بازارگرا است و شرکت‌ها نقش کلیدی را در آن ایفا می‌کنند. در مقابل، «ابتکار توسعه جهانی» عمومی است و کمک‌های بلاعوض و کمک‌های توسعه را ارائه می‌کند. در حالی که مسیرهای «ابتکار کمربند و جاده» عمدتاً دوجانبه و منطقه‌ای است و شامل تفاهم‌نامه‌هایی با کشورهای شریک است، «ابتکار توسعه جهانی» مشارکت‌های متنوعی چندجانبه‌ای را با سازمان‌های غیردولتی و بخش خصوصی ترویج می‌کند.^{۹۲}

چین هم در مقاله مفهومی که برای «ابتکار کمربند و جاده» هم زمان با نشست اخیر «ابتکار کمربند و جاده» منتشر کرد، نشان داد که «ابتکار کمربند و جاده» را ستون کلیدی برای چشم انداز «جامعه‌ای از آینده مشترک برای نوع بشر» می‌داند که سه ابتکار مورد بررسی از راهبردهای آن هستند.^{۹۳}

جمع‌بندی

سه ابتکار جهانی جدید معرفی شده توسط چین «ابتکار توسعه جهانی»، «ابتکار امنیت جهانی» و «ابتکار تمدن جهانی» چرخشی بزرگ در سیاست خارجی چین را نشان می‌دهد. تا پیش از این «ابتکار کمربند و جاده» به عنوان نمادی از سیاست خارجی چین در یک دهه گذشته شناخته می‌شد که به برقراری ارتباطات در سطحی دو جانبه تاکید می‌کرد و گویای تلاش چین برای حضور و نفوذ در بازارهای کشورهای و مناطق مختلف جهانی بود، اما ابتکارهای جدید که بر حضور گسترده‌تر و یا جهانی چین تاکید می‌کند، نماد تلاش‌های چین برای ورود به عرصه مدیریت جهانی هستند. «ابتکار توسعه جهانی» بر ترویج گفتمان چینی در مدیریت توسعه جهانی، «ابتکار امنیت جهانی» بر ترویج گفتمان چینی در عرصه حکمرانی جهانی و «ابتکار تمدن جهانی» بر ترویج گفتمان فرهنگی چین در عرصه جهان حکایت دارد. ابتکارات جهانی معرفی شده توسط چین به طور قابل توجهی با نظم مطلوب ایالات متحده متفاوت است و پیوسته مدیریت آمریکایی را بر نظم جهانی به چالش می‌کشد. و این زمینه را به عرصه جدیدی از رقابت بین هر دو قدرت تبدیل می‌کند.

۹۲. <https://devpolicy.org/chinas-gdi-soft-power-play-or-serious-commitment20221018/>

۹۳. http://www.scio.gov.cn/zfbps/zfbps_202310/2279/t773734_20231010.html

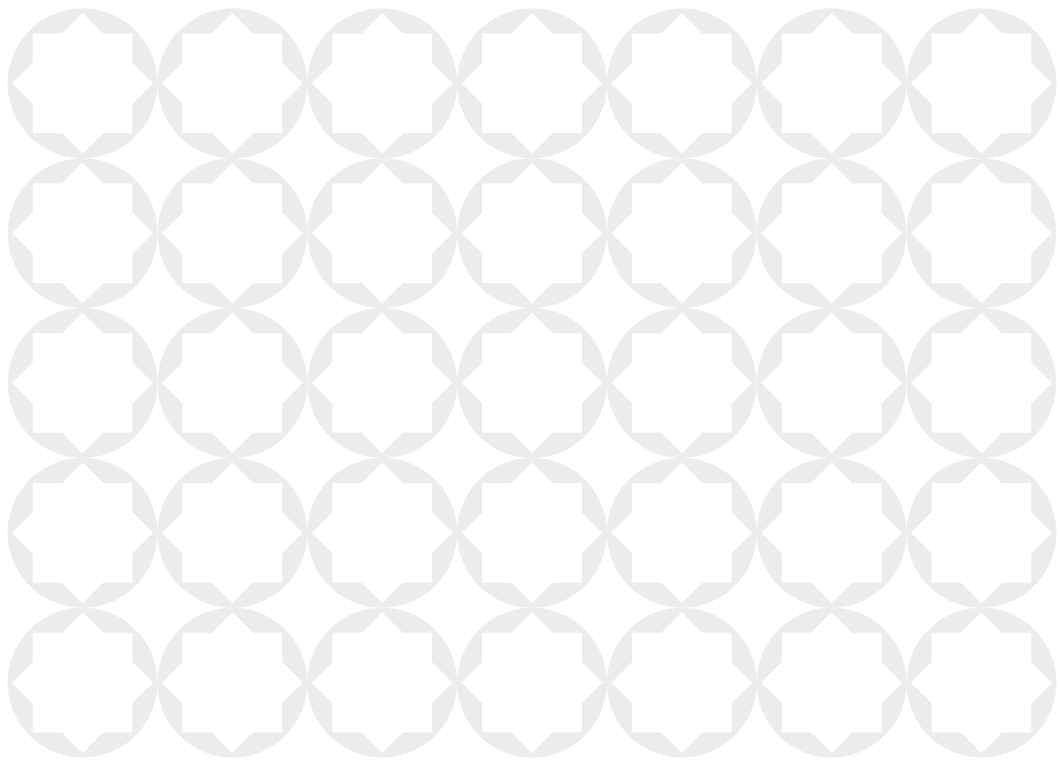

بررسی این ابتکارات و مواضع رهبران چینی نشان می‌دهد که مفاهیمی که چین بر آنها تاکید می‌کند، مفاهیم جدیدی نیستند. بسیاری از آنها مفاهیم و اصول آشنایی هستند که بعد از جنگ جهانی دوم جامعه بین‌المللی بر آنها تاکید می‌کرده است و مبنای شکل‌گیری سازمان ملل و منشور ملل متحد بوده است. اما در دو دهه اخیر آمریکا و متحدانش با یکجانبه‌گرایی در مدیریت جهانی از آنها فاصله گرفته‌اند و از آنها به صورت ابزاری در برخورد با جوامع مختلف استفاده کرده‌اند. این ابتکارات در حالی که می‌توانند تامین‌کننده بسیاری از اهداف چین در مقابله با رقابت‌های ژئوپلیتیک چین با آمریکا باشند و هژمونی آمریکا را با چالش مواجه کند و حرکت چین را به سوی یک نظم چند قطبی تسریع کند، در عین حال با توجه به آنکه مفاهیم و اصول جدیدی نیستند هزینه‌های تقابل را برای چین کاهش می‌دهند. چین بیش از آنکه در فضای بین‌المللی بخواهد به عنوان یک برهم‌زننده نظم معرفی شود به عنوان یک مصلح جهانی می‌خواهد خود را نشان دهد و جهان را از مدیریت منافقانه آمریکایی برهاند.

درک درست از این ابتکارات، نحوه عملکرد چین برای اجرایی کردن آنها و فرصت‌ها و چالش‌هایی که برای ما می‌تواند ایجاد کند، برای ایجاد پیوندهای سیاسی، اقتصادی با چین اهمیت دارد.

ISA CENTER
International & Strategic
Analysis Center